

העולם הזה

המחתרת שורצחה את קסטנר

- מי היה מעוניין ברצח?
- כיצד נבחר זמן-הפעולה?
- מה תהיה התוצאה?
- מה המצב המשפטי?

מס' 1014
י"ז אדר ב' תשי"ז
20.3.1957
המחיר 450 פרי'
עונה 20

העולם הזה

רשום גליקסון 4 תל אביב, 26785, 26786
 ת.ד. 136, טקס למברקים: עולמטרס
 חשבויה לאור: העולם הזה בע"מ
 דפוס משה שחם בע"מ, ת.א. סל. 62239
 התפוצה: דוד סופר ובניו, תל אביב
 חשבת אוננה אחראית לחוקן הסודות.

העורך הראשי:
 מורי אבנרי
ראש המערכת:
 שלום כחו
עורכת-משנה:
 רוב איתן, מורי סלו

עורך תוכן:
 סילבי שחם
כתב בכיר:
 אלי תבור

חברי המערכת:
 ישראל ביבר, ניצה נבי, שיע נלור, ילי גלילי, דוד חורוביץ, דוד ורד, רוני זור, אברהם חסון, אוסקר סאובר, אלכס מים, אביה סלו, עמוס סינר, שלמה סרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

2.6 י"ב

המקובלים במדינת ישראל, הם לא היו נתון גים לקניה, כמו המפלגות, ואי אפשר היה לאיים עליהם בהפסקת מענקים כספיים ו בגילוי מעשי שחיתות אישית שלהם.

המסע נגד לוחמי השחיתות נבנה על אבן המונה של רצח קסטנר. מאמרים בדבר הארץ, גירסות פוסט ובטאונים אחרים ה' אשימו במירוש את "כל אלה העוסקים ה' כם והעבר בגילוי שעורריות וכל אלה ה' נסיים להשמיך את משרתת ישראל ולצידה קקן שחיתות וקוננויות בצע" באחריות ציבר רית לרצח קסטנר. הם גם לא היססו לכלול שופטים בישראל ברשימת האחראים.

זוהי רק התחלה. המסרה הסופית היא להשלים משטר של פחד, בו לא יהיה כל

מאז ההתנקשות הנתעבת בר"ר ישראל קסטנר, התרחשה בישראל תופעת-לחץ מוריה מאד, בטאונים שונים החלו מחששים בקדח הצות גוף שאפשר להחלץ למעשה זה. אך במקום האחריות הרעיונית למעשה זה, אף במקום לנכון את דוקרי האור למקום ההגיוני — האמלה והחושך הנפשי, בהם פועלים ממני גונים סמויים שונים — החלו בטאונים אלה להאשים דחאק את אלה שפעלו תמיד באור, בגלוי ובמסגרת החוק.

רצח הד"ר קסטנר, במקום שיתן דחיפה לחשבון-נפש, נראה לכמה מבטאונים החצר, הגלויים והסמויים, כהזדמנות נוחה לנסות ולסלק חשבונות עם יריבים. ועל כן הצ' סירה במשך השבוע שעבר התמנה המורה של עתונים מכובדים אשר, במקום לחפש את האשם לרצח המתועב בין אלה המסור גלים והרגילים למעשי תיעוב, החלו מאשי מים את אלה שתמיד נלחמו במעשים אלה. אם להאמין לדבר, למשל, הרי כל מי שגילה שחיתות, נלחם בקורפוציה של צמרת המשטרה או עמד על משמר חופש האורח מפני פגיעותיו של מנגנון שרירותי — הרי הוא האחראי לרצח קסטנר.

הדברים לא נכתבו בתמימות או בהיסח הדעת. ישנו כיום בארץ קומץ קטן של אנשים ושל גופים ציבוריים, המסכנים את עצמם והמקריבים את כל אשר להם, במלחמתם בצדדים השליליים של המשטר. מלחמתם של מעטים אלה התבססה תמיד על סודות נשקם הציבורי, ומטרתם הייתה תמיד להביא את הדברים להכרעתו של המוסד הבלתי-רשמי העליון במדינה — הוא בית המשפט.

מאבק זה נוהל תמיד במסגרת החוק ולענין החוק, הוא זכה לאהדה גוברת והר' לכת, והמונים החלו לראות בו התחלה של תנועה אשר בכוחה לסאט את הרפש שהצטבר מאחורי קלעי השלטון. הודות ל' אהדה זו נאחזו בהקצעים הראשונים בחומת המשטר.

היה ברור גם למשרתי המשטר וגם לקומץ הלוחמים בתופעותיו השליליות, כי ככל שתמשך המלחמה הציבורית ותתנהל בגלוי, יגברו סיכויי הקומץ הקטן לרתום את העם כולו למסע הטיהור. דבר זה היה מפתח בתורו את האפשרות להפעיל נגדו אמצעי זיכוי גסים.

כל ילד כרוחב ידע כי לא היה מדובר במערכה של גלויים סנסציוניים, אלא ב' מצב קרוני על דמות המדינה, וברור היה כי המשטר נלחם על עצם קיומו. ברור היה גם כי משטר כזה, אשר מעולם לא ברר אמצעים, אפשר היה לצפות ממנו כי יצא להתקפת-נגד בכל הכוח וכל התכסיסים העומדים לרשותו. כי את קומץ הלוחמים אי אפשר היה לקנות או לשבור באמצעים

ואברהם איד לפי דעתו של ב' ב' ע' שים עתון: "לוחמים אנשים, משלמים להם שכורות וחוז' ואיד עושים שמסלה לפי דעתם". "לוחמים אנשים..."

מכתבים

כתבתם על החזרה מסייראן (העולם הזה 1018) כתבה מפוצצת בלוי צילומים, יתכן שזה שייך למינוי משרד שלמה, אולם מה חסר לסייראן? חוז מכמה סילונים של חיי

לים ישראלים על האי, הרי למעשה האי לא נכבש כלל, לכן אין טעם לדבר על מינויו והחזרה ממנו. אם, כפי שכתב שלום כחו, במאת נכבש האי בהסתערות של מרינס ישראלים, מעניין לראות מה צורתם. זאב שיק, תל אביב

יראה הקורא שיק את התמונה וישתכנע כי אמנם נחתו חיילי צה"ל נחיתת-כיבוש לאי טיראן, למחרת כיבוש שארם אל-שייד.

התנהגותם של הערבים תושבי הרצועה, בעת הפינוי, מוכיחה יותר מכל עובדה אחרת כי לא היה טעם להישאר ברצועה ולצדקה למדינת ישראל. אותם הערבים היו כיום בתוכנו נייס חמישי. הם צבועים ו' המדין ומוסב 'שישארן במקום אליו הם שייכים.

נח נת, באר-שבע

חירות הינה מפלגה הניזונה ממתחות ואי-שקט, ומנסה לנצל את כשלונות הממ' שלד והעם כדי לעורר תהוה ובהוה במדינה, ולהירחק קרוב יותר לקצרת החלוקה. ל' מפלגת הסיסמאות הרי הסיסמא המתאימה ביותר היא: "אות מיני לחיילינו — עוד דולר למפלגתנו!"

שמואל עזיאל, ירושלים

מפלגת הרואה את עצמה כמפלגת אלטר- נסיבה לשלטון, זקוקה לא רק לחזון — היא זקוקה גם למסון. אסנס המציאות ה' הוכיחה שמפלגת הסיסמאות על סהרת ה' כפס מפורדת אס אס את הקרקע שעליה היא עומדת, וסופה לרשת כליון. אולם תנו' סגנון הרווי אירוניה נשקטתם כלפי תנו' ע' החירות (העולם הזה 1013), רחוק מל' אפיין את דמותו של העולם הזה. למי שיש ברש' שלב בקדקד יבין שחשיבות האוביי' סיכוי מתחיל להיות מכס והלאה...

יצחק י. הללי, ירושלים

להפגנת חירות בירושלים נויס, מחוץ לירושלים הרגילים, גם פועלי מחץ מתופה וכן בני נוער מתעוררת נוער שמאליות ומישובי הפרודור בירושלים. רובם של

נחיתת צה"ל לאי טיראן

אלה הפסיקו את עבודתם וחוסרו בירושלים, כדי להיות לעור למערכת הכיצור בולשת ברסית — לא ילאו וימשיכה פרסית, כוז' דן רונן, חיפה

עקבות כחור

עקבות כחור הוא סיפור המלחמה הטוב ביותר שקראתי עד כה. סיפורת הישראלית, לאחר פלחמט סיני, אני סבור שישו מבטא באופן יוצא מכלל את דמותו והרגשותיו של החייל הישראלי בשנת חיינו. קטע הסיום על 17 טורדות האכל חססנות חזיל ממש רכעות מעניי.

האויב המהון

אחר מן הלפחים החשובים ביותר שלמר העזרי העברי במערכות סיני, הוא ללא ספק הכרת דמות "יוקנו" של הערבי — פגישה שהיכיעה חותמה על הלב מחשבתם של רבים, אשר עד תיום לא הכירו את הערבי. מאחר שהנני סורא קבוע של העולם הזה, חושפתני לא במעם מנישתו אל הבעיה ה' ערבית. מבלתי את דמות האדם הערבי כי מתכונת שהועלתה לפני, והאמנתי באפשרות של יינוי קיצוני ביחסים בין ישראל ל' שכנותיה.

קשה לתאר עד כמה תופרת נייסח זאת, כאשר נפגשתי במעם הראשונה עם הערבי. האויב, הוברר לי מתאום כי אין כל שמה מוטפת בינינו ואין כל יסוד לקשירת קשר כל שחא. ואלו בניו לערבים, כפי ש' הכרנום מתאום עם מנוי, צבוע עד מעמקי נפשו מנסילות של מהרנים ובורים. בניו כולנו לחיילים הפחדנים, למפקדים שאינם ראויים לשם זה ולאורחים, שחכנום בהיותנו חזיל מצב ברצועה ואשר תהיה איש ברעתו בחלשה ומסירה לשלטון ה'כיוס' דומני אפוא, כי בכל תכניותם לא מצא

העולם הזה 1014

הגורם האנושי-אנושי של הערבי את מסומו הנכון. אינו חסיד תורת הגזע, אולם ברור לי: בינינו לבין האספסוף שנתנה לעינינו לא חיתכן לעולם שותפות על בסיס של הבנה.

הוראות למשפט

למרות שגם אני חניד השומר הצעיר, איני מקבל את מסקנות חבר השופטים על העולם הזה בנו שמואל (העולם הזה 1012). ידוע לי כי בכל קיבוצי השומר הצעיר הנדונים לערכים עתה, או שנערכו כבר, משפטים על העולם הזה, לפי הוראות ההנה הארצית, שנכללה לנוכח מסרי הדירות העתון ודעותיו לקיבוצי התנועה. משום כך פסקי המדין אינם אויבוקטיביים, ומסונום לפי הדרכות המתכנים. למרות הכל, החברת איחכם.

קורא, עין השופט

משחק אסור

נהניתי מרשימותיו של עמוס קינר, כי מדור משחקים אסורים. חרשו לי להוסיף משחק אחד לסדרה. מותר או אסור? באחד המושבים היה חמור שקרא לו ברוך בולא. פרוש: ראש חמור. הוא נקרא כך מפני שבאמת היה לו ראש חמור. היה לו ראש גדול מאוד שחכיל בקרבו הרבה חכמה ותבונה אנושית. הוא ידע לרבר ואפילו לקרוא בלי נקודות, אבל כשהנישו לו לאכול תבן או שעורה הוא ביש לשם בחמאה. הסבירו לו שאין כיום חמאה ב' מדינה. הוא הבין, לא נער אפילו נערת אחת והסתפק בפעם תרד. יום אחר ראו את החמור מוטל ברחוב, כמעט נוסס. למען האמת ראו רק את ראשו הגדול, כי שאר חלק גופו היו מצומקים מאוד. שאלו אותו מה שלומו אך הוא השיב כי הוא מצטער מאוד, אבל אין עוד ביכולתו לשרת את בני האדם. רצו לתת לו קצת שעורים, אך הוא ביש לשם בחמאה. נתנו לו, הוא אכל. קם והתחיל לנער.

שי, פתח-תקוה

משד עתיק

התפארת הרב שלמה גורן כאילו ניצחה הדת כאשר באו רק ספורנטים הדלים ל' הרצאחו (העולם הזה 1012). מוכירה לי את משל אויפוס על חמור, להבדיל אלא אלפי הברכות, שמסענו ונוסו לא הסיקו ריה טוב ביותר, והתברר: "ראו כמה יגבור אני, כולם בורחים מפני".

אליק מג, חיפה

נשואי תערוכות

בעקבות מאמר שהופיע בעתון ערב, יי שתיאר את נשואיהו של יהודיות לערבים כאסון לאומי, הנני רוצה לאמר שאני רואה את הדבר באור אחר. לנפרי אני חושב ש' נשואים כאלה תורמים לחיי שלום והבנה בין לאומים ודתות שונים, וגם אצלנו הם יכולים להיות רק לכרכה. במסר אם ילדיהם של הנשואים ימצאו את דרכם לצה"ל ויהיו נאמנים למדינה, לדעתה, המדינה צריכה לקבוע פרס לנשואים מסין זה, בצירוף שכתב ברכה מעורר יפה. כהתימתו של נשיא המדינה.

שמואל ס., תל אביב

נהג, עצור!

היות ועתונכם הוא הפופולרי ביותר במ' דינה ורבים הם קוראיו, החלטתי לפנות אליכם בבקשת פרסום ועזרה באחת הבעיות המאובות ביותר של כל חייל בצה"ל בעית הטרנספס. במלחמת סיני זומן קצר לאחריה, זכו כל החיילים ליחס אוהד מצד אורחי המדינה, וידעו להעריכו כיאות. ומה מוזר שאך נדמו קולות התותחים והסכנה רחקה מעליהם — אנו נתקלים באדישות קשה מצד אותם אזרחים.

הנני פונה כאן אל האבות של חיילינו, בעלי המכוניות. שיזכרו שלכל חייל יש בית והורוים והרגשתם של כל החורים שזה להורגתם של החורים בעלי המכוניות, ברנע שבנם חוזר הביתה לחופשה קצרה. מיותר לציין כי ההנבלות האחרונות בתחבורה צב' צמו כמעט לאסם את הסיכויים לטרנספס. משום כך היו נא אתם, האבות, ראשוניים במצוות הסעת החיילים.

סימונטון והשורה

בכתבתכם (במעם השלישית) (העולם הזה 1002) כתבתם כי אני מופיע במשפט בז' בוגרניו לבין שורת המתנדבים כנאשם. בעוד שהאמת היא כי אני מופיע בו כנח' בע. כמו כי אין זה נכון כי מרשתי מן השורה כחמאה נגד' של פועלתה נגד' י. רפאל. בין השאר, לבסוף כותבים אתם כי נורע 'סיוסורא נפאט מו"ל לספריו המו"ל מוסר הרב קוק — ומנהלן י. רפאל.

העולם הזה מצטער אם נוצר הרושע הטוטעה כי ד"ר סימונטון היו מניעים בלתי הוגנים לפרישתו משרות המתנדבים, ואם התקבל הרושע המוטעה כאילו ד"ר סימונטון פרש משרות המתנדבים בשל 'הנגדותו להזכרתה עליידי השורה של שערוריה בקשר לחי' יצחק רפאל. וכאילו קיבל פיצוי עליך באמצעות פירסום ספרו עליידי מוסר הרב קוק, שבאשו עומד חי' רפאל. העולם הזה מצטער על הטעות הנ' גורפו בכתבה זו ועל הנזק שגדול היה לי' היגרם לשמו הטוב של ד"ר סימונטון, ב' של הרושע המוטעה כאילו יש סמוכין בין פעילותו הציבורית לבין עבודתו המדעית.

העולם הזה 1014

(ראה שער)

רא היה דבר, בשנותיו הראשונות של ישראל רודולף קסטנר, שיעד כי הילד היהודי, ליד העיר קלון, שבהונגריה, יגמור את חייו כקרבן רצח פוליטי בתל-אביב. אלה שהבחינו בכשרונותיו של קסטנר באותם הימים ניבאו לו עתיד נוח וחלק, כעסקן הקהילה היהודית של עירו או בשור רות התנועה הציונית.

רודולף קסטנר היה תלמיד גימנסיה בן 16, כאשר הצטרף לתנועת הנוער הציונית אביבה באריסיה של קלון, במהרה גם מצא מקום במערכת אויגוסט (המזרח החדש) עתונה של הקהילה, ככתב ספורט. מאוחר יותר, אחרי שפרצה סערת המשפט הגדול וד"ר ישראל קסטנר היה נאלץ לעזוב את תפקידו כדובר משרד הקיצוב של דב יוסף וכעורך השידורים ההונגריים של קול יש-ראל, שוב מצא מקלט באויגוסט, שעבר עם עורכיו החדשים לתל-אביב.

רודולף קסטנר הצעיר הועסק במערכת העתון הציוני ככתב לענייני ספורט. אולם לא עבר זמן רב לפני שהכתב המתלמד היה לכוכב — לא רק בשדה העיתונות, אלא בשדה העסקנות הציונית של קהילת קלון. כי רודולף קסטנר היה מחונן בכשרון הנדיר של קשרים קשרים טובים. הוא ידע למצוא את הגישה הנכונה לגדולי הארץ, לשמוע את אשר בפייהם ולעתים קרובות גם להשיג מיצ עליהם.

בזכות קשרים אלה הציל קסטנר יהודים ממאסר, צייד עולים ברוכנים מזויפים, ביטל את גזירת המלך קארול על סגירת אויגוסט, השיג רשות מהממשלה להחזיק בכשרות חוצצות בקלון, שעה שכל פעם קול ציונית היתה אסורה תכלית האיסור בכל יתר חלקי הארץ. ובני קהילתו הכירו והעריכו את כשרונותיו של קסטנר, בהם השתמש לטובת כל הקהילה, מבלי לדרוש לעצמו תמורה חומרית. כי רודולף קסטנר, שהמשיך בינתיים את לימודיו וקיבל תואר דוקטור למשפטים, ראה בשתדלנות היהודית המסורתית יעוד עליון בחיים.

לא עברו שנים רבות והשתדלן המוצלח מקלון נקרא לייצג בפני הפריץ מאות אלפים מבני עמו. היה זה במחמת העולם השנייה, כאשר גייסות הנאצים השתלטו על הונגריה והחלו בהשמדתה השטנית של הקהילה היהודית, בת 800 אלף הנפש.

★ ★ ★

המישחק עם השטן

מהיגיו היהדות של הונגריה לא היו מוכנים להתמודד עם סכנת השואה. הם פשוט לא האמינו כי בארצם הנאורה עלול לקרות דבר כה בלתי מתקבל על הדעת כמו השמדת אורחים בני דת משה. כאשר בא קסטנר לבודפשט, בעת כניסת הנאצים להונגריה, מצא את המנהיגות הרשמית של הקהילה מתנדנדת בין תקווה עיוורת ליאוש. איש מחבריה לא היה מסוגל לעשות משהו לקידום פני הרעה.

קסטנר נטל את התפקיד על עצמו. הוא הקים את ועדת ההצלה וניגש לפעור לה. עור לצעירים יהודיים שגויסו לגורדי עבודה, למילטים שברחו מפולין ומצ'קוסלובקיה — הכל בכוח השתדלנות. כי קסטנר, העסקן שגילם את השאיפה היהודית הגלוטית למצוא תמיד את הפשרה החלקה אל לב הפריץ, לא היה מסוגל לחשוב במו"נחים של מרד, בריחה, התקוממות. הוא קשר קשרים גם עם הנאצים וקיווה כי בדרך זו יצליח לעזור לבני עמו.

אך המישחק עם השטן הוא תמיד מישחק מסוכן. בסופו של דבר, נלכד קסטנר ברשת השטן, שהשתמש בו ככלי להשמדת את אותם היהודים שקסטנר ביקש להציל.

★ ★ ★

יום הדין האכזרי

כי זה נשאר חבוי בבכי העבר של שנות השואה. עם תום מלחמת העולם הגיע קסטנר ארצה ובמשך כמה שנים לא שם איש לב אליו במיוחד. הוא היה פקיד ממשלתי בכיר, מועמד מפא"י לכנסת השנייה, איש מסוגר בעצמו אך רגיל בהחלט, שגר בדירה תל-אביבית צנועה, עם אשתו ובתו הקטנה.

אמנם היו אנשים מבני מולדתו ההונגרית שידעו כי ליד קסטנר היה עבר. אך העבר היה רחוק, קבור בבכי השכחה של שנות הזוהר, ואיש כמעט לא רצה להעלותו מ"חדש. עד אשר קם ישיש ירושלמי עיקש, בשם מלכיאל גרינוואלד, והפנה את התעני

ד"ר קסטנר, כפי שצולם בשעת שיחה עם עורכי העולם הזה. למרות ניגודי השקפות, היה הד"ר קסטנר משוכנע באויגוסטיות ובחוסר מושאי הפנים של העתון.

חיו של ד"ר ישראל קסטנר הגיעו לקיצם הטראגי. הוא החל את צעדיו כשליח ציבור מטור, והסתבך באחת הפרשות המחלחלות ביותר בתולדות העם היהודי. אך גם אחרי מותו, לא חדל שמו מלהיות מרכז של וויכוחים והתנצחויות. כי לתעלומה הראשונה של ימי השואה של יהדות הונגריה, נוספה עתה תעלומה חדשה: מי היה מעוניין ברצח ד"ר ישראל קסטנר?

הסוד החד

האב והבת. אחד מצילומי האחרונים של ד"ר קסטנר, בחברת בתו היחידה, שושנה, על מרפסת ביתו בתל-אביב. בשנים האחרונות מיעט לבלות מחוץ לביתו.

ינות הציבור עשר שנים אחורה. אולם גם אז, לא היה נקדע מסך-השיכחה — לולא בחר היועץ המשפטי לממשלת ישראל לי עשות זאת בבית-המשפט.

וכך הגיע יום הדין האכזרי. מעשיו של קסטנר הועלו מתחים הנשיה, ולעניי אורחי המדינה הנדהמים שוב צוירה מסכת מק-פיאה-דמים של גיטאות, פוגרומים וכבשנים. ועל רקע המסכת הקודרת החלו מצטיירים בצבעים עגומים מעשייהם של מנהיגיו הרש-מיים של עם ישראל, באותה תקופה אפילה. הגילויים על קשריו של קסטנר עם קציני ההשמדה קורט בכר ואייכמן, היו מדהימים בפני עצמם, ונשיא בית-המשפט המחוזי היה נאלץ לקבוע, מתוך צער עמוק, כי קסטנר מכר את נשמתו לשטן. אולם חלקו של קסטנר האיש, הפך להיות חלק צדדי של הבירור הנורא. אל מרכז הבמה ההיס-טורית נגררו מנהיגי הישוב העברי בארץ-ישראל וראשי הסוכנות היהודית מאותם הימים.

שמותיהם של שרת, אהוד אבריאלי, אליהו דובקין, יואל פלגי וחצי תריסר אישים אחרים נרשמו בפרוטוקולים. לראשונה נודע לציבור על שליחותו של יואל בראנד, ה-עסקן היהודי-הונגרי שנשלח על-ידי הנאצים, כדי להציע לבעלות הברית עסקה מסחרית להצלת חי יהודים. בראנד לחה על-ידי שליח הסוכנות אהוד אבריאלי, מתורכיה עד לגבול הסורי — ושם הופיעו קצינים בריטיים ש-עצרו אותו.

שליח היהדות המושמדת, העצור בידי הבריטים, הובא למשה שרת בעיר חלב, ומסר לו את הצעת הנאצים. במקום מעצרו בקהיר גם כתב לנשיא ההסתדרות הציונית, הד"ר חיים וייזמן, כדי לעורר אותו לפ-עולה. לשוא. זעקתם של יהודי הונגריה לא הגיעה לאוני העולם, שום מסיון מעשי לא נעשה להציל את אלה מהם שאפשר היה אולי להציל.

★ ★ ★

אין מנוס

משפט שהחל כתביעה שיגרנית של אורח אלמוני על הוצאת דיבה, הפך לפתע להיות משפטם הגדול של מנהיגי הישוב מימי השואה. ההאשמה הנוראה שהסתברה נגדם, מתוך עשרות העדויות ה-מוזעזות, היתה כי גם הם מכרו את נש-מתם. אמנם לא לשטן הנאצי, אלא לפרץ האנגלי. וכדי לא להרגיז את האנגלי, שלא רצה להציף את הארץ בפליטים יהודיים, התניקו שתדלני תל-אביב וירושלים את זע-קת יהדות הונגריה, שלא ערכה לאוני ה-אדונים בלונדון.

להזים האשמה זו, הטיל המשטר את כל כובד משקלו למערכה המשפטית. אולם לא היה למעשה מנוס: התמונה הקודרת הלכה והצטיירה בפרטי פרטיה, עד כי לא נשאר מיפלט מן המסקנה המדכאה שנתבקשה, על מעשייהם העלובים של מנהיגי המוסדות הלאומיים באותו מיבחן טראגי.

על כן, כאשר נתן בית-המשפט המחוזי את פסק-דינו החמור, היה ברור כי אותם המנהיגים יעשו את הכל, כדי לדחות את בירור החלק הלא-קסטנרי של פרשת קסטנר. הגוש העירעור לבית-המשפט העליון, שאי-טיות טתנותיו נראתה כעוגן הצלה אחרון, והשם קסטנר ירד בהדרגה מעל סדר היום, שהיה גדוש מאורעות מסעירים אחרים. ואז, כרעם ביום בהיר, נשמעו הדי שלוש יריות בשדרות עמנואל בתל-אביב, וד"ר ישראל קסטנר נפל מתבוסס בדמו.

★ ★ ★

מי לא?

בכל חקירת פשע, ושאלות כמה שא-לות יסודיות, כדי לקבוע מי ביצע את הפשע, ישנה, ראשית, השאלה האלימינאט-בית: מי לא יכול היה לבצע את הפשע?

במקרה זה, מצביע ההגיון על: **יוצאי הונגריה.** בשבילם, לא היתה פרשת קסטנר פרשה חדשה. האירועים אירעו לפני 15 שנה-כמעט, ואילו הבירור המשפטי המסעיר נערך לפני שלוש שנים. אם מיהשו מבין יוצאי הונגריה בארץ שיגן מחשבות מסולפות של עשיית נקמה, יתקשה ההגיון להסביר מדוע לא עשה זאת אז, בסערת-רוחו, והעדיף לדגור על חימתו במשך שנים ארוכות כל כך.

אלה שראו בקסטנר אחראי למעשי שיתוף פעולה עם הנאצים. חוגים אלה מעולם לא ראו בקסטנר-האיש אויב או מתנגד, ותמיד שמו את הדגש על

לצידה ממרת בבכי שושנה קסטנר, בתם היחידה. בהלוויה השתתפו יושבי ראש הכנסת יוסף שפרינצק, מזכיר ההסתדרות פנחס לבון, מזכיר מפא"י גיורא יוספסל ועשרות חברי כנסת, עורכדין ועסקני הקהילה ההונגרית בארץ. "זה היה גזרדין של הגיונל", הכרין אגון קלוב, מנהל המודיאון בתלאביב, מיוצאי הונגריה אף הוא, ליד הקבר הפתוח.

עלידי ההגיון. והמסקנות ההגיוניות המת בקשות מתוך ניתוח העובדות האוביקטיביות, הנין ברורות מאד.

★ ★ ★

מי הדריך את האקרה?

לאחר כל הניתוחים האוביקטיביים, נשארה עדיין השאלה: מי שלח את ה איש שלחץ על ההדק?

השבוע יתחיל בית-המשפט המוסמך של המדינה לברר את העניין כולו ומפני כבוד המשפט, אין לנקוט בעמדה, או להצביע על שמות. אפשר רק לנתח את שיטת הביצוע, שיטה שהיא ישראלית בדוקה, ודומה להם לא לשיטת ההתקפה שבוצעה לפני שלוש שנים בגד עורכי העולם הזה.

גם אז ניגשה דמות שהסתתרה באפילה אל עורך העתון, שאלה אותו: "אתה אורי אבנרי?"

משענה האלמוני בחיוב, שלף מקל והחל ממסיר מכות על קרבנו. תוך כמה דקות רוסקו עצמותיהם של העורך ושל ראש המערכת, והמתקפים האלמונים נכנסו לי גיפ ונעלמו בחשיכה.

גם או החשובים לא היו דחא המבצעים. פעולת בית-המשפט בפרשה זו תהיה בע לת חשיבות, לא רק משפטית, אלא גם לעצם מהות המדינה ויש לקחת כי מבצע הרצח יבואו על העונש המגיע להם. אולם למשפט זה נועד תפקיד חשוב הרבה יותר — גילוי החוסים הנסתרים, המובילים מ מפעיל האקרה לאלה אשר הדריכו אותו לשע — אלה אשר לא נרתעו מלנקוט במעשים שטניים ואפלים, המאיימים לא על מתנגדיהם בכרה, אלא על עצם קיום מדינת ישראל.

שונים בפרשה. עתה מובטחים אנשים אלה מפני גילוי סודותיהם הנוראים.

שינוי דעת הקהל. מעתה ייזכר שמו של ד"ר קסטנר בראש וראשונה כי קרבן להתנקשות שפלה. עובדות שבוררי והוכחו בבית-המשפט יטושטשו.

הסחת דעת הקהל. פרושה מדי גיות חמורות חדלו להתח נישא בלעדי לי התעניינות ולמחשבת הקהל, וחמתו של ה אורח חדלה להיות מופנית רק כלפי בעיות חוץ והופנתה עתה גם כלפי מבצעי הרצח השפל.

יצירת אהדה לעמוס בך גוריון ולמשטרה. עמוס בך-גוריון וראי שי המשטרה החלו מופיעים כקסטנרים סו טנציאליים חדשים, אשר אסור לתת להם לעבור את אותו התהליך האכזרי של חשי פת מעשיהם המוררים, לפי אותה שיטה משי פטית שננקטה בפרשת קסטנר.

הכשרת הרקע לצירימכשפות גדול. מיד לאחר ביצוע הרצח, החלו גור מים שונים בארץ להטיח האשמות כלפי מתנגדיהם, בנסיון להציגם כאחראים ציבור ריים למעשה התיעוב. מסתמנים גם תהליי כים של פרובוקציה וביומים, נגד אותם מתנגדים.

★ ★ ★

מי הפיק תועלת?

ניתוח השאלות האלה מוביל לשאלה המכרעת: האם עלול היה משהו להפיק תועלת כלשהי מהפשע? ואם כן, מיהו?

כאן חיים מסמרות עובדתיים ואפשר רק להסתפק בהסקת המסקנות המוכתבות

קרוביו של ד"ר קסטנר, בשורה הראשונה של הצועדים אחרי חובש כובע ומרכיב משקפיים, ד"ר דוד קסטנר, אחיו הבכור של המנוח. מימינו, שקועה ביגונה, עומדת אמו. לידה, אלישבע קסטנר, אשתו של ד"ר קסטנר המנוח.

הדרך האחרונה

משפט עמוס בך-גוריון היה בעיצומו, והקהל היה נתון במידה רבה תחת הרושם הרע שעשתה עדותו של יחזי קאל סהר, אשר מתוכה הסתברו האשמות כבדות מאד נגד צמרת המשטרה.

★ ★ ★

התוצאות

כדי להמשיך ולפענח את התעלומה, חייבים גם לנתח באופן אוביקטיבי את התוצאות המיידיות של הרצח, כי הן עשו יות להצביע על זהותו של המעוניין האפי שרי, או המעוניינים האפשריים השונים, בביצועו.

התוצאות המיידיות העיקריות של רצח הד"ר קסטנר היו:

סוף הברור בפרשת השואה. אמנם, בית-המשפט העליון יסיים את התהי ליכים המשפטיים בהם הוחל עם הגשת ערעורו של היועץ המשפטי, ויוציא את פסק-דינו. אולם לא יוכל לבוא כל המשך משפטי למתן פסק-הדין. כאשר הרצח את טענותיו בפני בית-המשפט העליון, הודיע חיים כהן כי לא יהסס לתבוע את קסטנר לדיון לפי החוק לעשיית דין בנאצים ובי בעוריהם. אם אמנם יאשר בית-המשפט ה עליון את פסק-דינו של בית-המשפט המחוזי, עתה, גם אם יאשר בית-המשפט העליון את פסק-דינו של השופט בנימין הלוי, לא תהיה כל אפשרות חוקית לנקוט בצעדים משפטיים.

קסטנר לא ירכר. כבר עם הת פתחתה הראשונה של פרשת קסטנר, היתה קיימת סברה כי אחד המניעים לגיוס כל הכוחות להגנת קסטנר היה החשש כי, אחי רת, עלול הוא לגלות את חלקם של אנשים

התופעה הציבורית של שיתוף-פעולה, ועל המסקנות הציבוריות אשר יש להסיק ממנה. יותר מזה: קסטנר שימש בידיהם נשק אדיר למלחמתם במשטר. מבחינה זו, פגע רצח קסטנר מכל מגע מיותר, ולא נגרר לשום פסה שלהם בשטח זה.

פושע רגיל. הוכחה לחלוטין ה עובדה כי הרצח לא בוצע במטרת שוד, או במטרה להשיג כל תועלת אישית מהמעשה. ידוע גם כי בשנים האחרונות, נמנע הד"ר קסטנר מכל מגע מיותר, ולא נגרר לשום סיבוכים אישיים שיכלו להניע מישהו לי מעשה נקמה אישי.

★ ★ ★

הנסיבות

אלה נוספת בכל חקירת פשע, היא שאלת הזמן והנסיבות שבהם בוצע ה פשע. אפשר להניח בהדאות כי הרקע לרצח הד"ר קסטנר היה סוליטי וציבורי, על כן חשובות הנסיבות הציבוריות והסוליטיות, שהיו קיימות בעת ביצוע הרצח.

הרצח בוצע בתקופה אשר בה

פרשת קסטנר ירדה מסדר חיום. רק הנוגעים בדבר, וקומץ קטן מכין הציבור, המשיכו כל הזמן לחשוב על פר שת קסטנר, מתוך צפיה למתן פסק-הדין של בית-המשפט העליון, שהתקרב ובא. אך דעת הקהל היתה נתונה לנושאים אפי טואלים ובווערים הרבה יותר.

הנסיגה מעזה. כניעתה של הממ שלה ללחץ האמריקאי בעניין הנסיגה מעזה ומשאום אל-שייך, היתה מרכז ההתעניינות במשך תקופה ארוכה, וגרמה להתמרמרות רבה כמעט בכל חוגי האוכלוסייה.

העם

הבו אור

אורחי ישראל עקבו השבוע אחרי שלל ההודעות המשטרתיות על גילוי מחתרת פעילה. הודעות המטה הארצי מסרו על גר לוי נשק, על המכחות המעידות כי לפחות שניים מאנשי אותה מחתרת השתתפו ב' סועל ברצח הדייר ישראל קסטנר. אך ה' הודעות השאירו בכל זאת כמה שאלות ללא תשובה.

הראשונה היתה: מדוע לא הצליחה המש' טרה למנוע את ביצוע הפשע המחריד, למ' רות שהיה לה — לדבריה היא — מודיע בתוך שורה ולתת את חירת התאבדות מודיע הוסר שומר-הראש שסופק עליידי ה' משטרה לדי' קסטנר מזה קרוב לשנתיים, ימים ספורים לפני ביצוע ההתנקשות? וה' שאלה הגדולה והחשובה ביותר: לאן מובי' לים חזתי הקשר של מחתרת זו?

נסיון המחתרות הקודמות לימד כי רק משט' פומבי, בפני בית-משפט אורחי, יכול לפתור אחת ולתת את חירת התאבדות הסיור למיניהן. העמדת החשודים לדין, על פי חוקי ההגנה לשעת חירום, שנתרו מימי המנדט, לא יהיה בה מענה משכנע לשאלה זו. כי העם, המובהל עליידי גילוי מחת' רות מסוכנות, זכאי לתבוע בירור גלוי ומקיף של כל החומר הנוגע לקושרים את קשרם באפליה, נגד המדינה ואזרחיה.

מחתרת

מפלצת עוקית

אחד האנשים הפעילים ביותר במטה ה' ארצי של המשטרה היה השבוע רמ"ח יעקב נאש, דובר המשטרה. ההודעות שציאו ממשרדו היו בלתי שגרתיות לחלוטין, תיארו בפני הקהל הישראלי הנדהם את של' בי עבודת החקירה של המשטרה, שהצליחה לגלות את קיומו של ארגון טרור מחתרת, שפעולתו הראשונה היתה ההתנקשות בחיי די' ישראל קסטנר.

המשטרה, במקרה זה, היתה יעילה בהח' לט. היא הצליחה לעצור תוך שעות אחדות שלשה אנשים, ששניים מהם הודו, לדברי הרמזים שסוגנו לעיתונות, בביצוע ההת' נקשות. לאחר ששורה ארוכה של אורחים נוספים נעצרו ונכלאו בתחנות משטרה שונות, כחשודים בהשתייכות לארגון המח' תרת המסתורי, נעצר גם יעקב חרותי, עורך-הדין של שניים מהעצורים. בהעידו בשבועה בפני שופט השלום מקס צירנובילסקי, הס' ביר ס.מ.מ. שמואל רוט: "אין לנו הוכחות כי עורך-הדין חרותי קשור באופן ישיר בהתנקשות בחייו של די' ישראל קסטנר, אולם אנו חושדים בו בהשתייכות לארגון מחתרת. חשדות כאלה קיימים אצלנו כבר למעלה משנה."

בהודמות אחרת הסביר רמ"ח נאש כי למשטרה היה מודיע קבוע בתוך ארגון המחתרת, וכי היה קיים עיקוב מתמיד אחרי חברי ארגון הסיור.

נשק מתחת לזרקע. החקירה הת' קדמה בקצב מהיר. בערב שבת הקיפה יחי' דת שוטרים, בפקודו של רמ"ח אפרים הופשטטר, ראש המחלקה הפלילית של ה' משטרה, את ביתו של ישראל טייג, תושב כפר סבא. תוצאות מבצע זה עלו על כל המסוער: 61 תת-מקלעים ורובים ושני להב' יורים נתגלו בתוך מחבוא תת-קרקעי.

כפגישת עתונאים שנקראה עליידי נאש, הכריז הדיבור: "אנו סבורים כי לפחות עוד שלשה מחבואי נשק יתגלו בזמן הקרוב." היה ברור לכל כי המחתרת שנתגלה היתה כבר יותר מהתאבדות פרטית של שלשה-ארבעה צעירים, שהחליטו בהתלה' בותם לחסל את האיש הראשון שנראה ב' עיניהם כאובי מספר אחד של מדינת ישראל.

אולם פרט לידעיות המרעישות על מחבוא הנשק והודאות העצורים, לא הריחה ה' משטרה את ידיעות הציבור בנקודה המר' כזית החשבה ביותר: מי הם מנהיגיו ומהם המניעים והשקפת העולם הסוליסית המדריכה את חברי הארגון במעשיהם? מי מממן את פעולותיהם?

המשטרה העדיפה לבחור בדרך הקלה יותר. קציניה העוסקים בחקירת תיק המח' תרת, הסבירו כי יש להניח כי חלק מ' תיקי השוד שלא נפתרו עד היום, שייכים לפעולותיה של המחתרת המסתורית. אחד הקצינים רמז כי שוד 92 אלף הלירות, שנערך במחנה צבאי בדרום, בוצע אף הוא עליידי אנשי המחתרת.

פרשת עמוס

שופטים מקצועיים

הישיבה העשרים ותשע התחילה ממש כמו עשרים ושמונה הישיבות שקדמו לה. אב בית הדין, די' זאב צלטנר, הכתיב בקול מונוטוני את שמות באיכח הצדדים אל תוך הדיקטאפון שעל דוכן השופטים. עורכי הדין עספו בגלימות קרו בנימוס, אחרוני קציני המשטרה הגבוהים נכנסו בחיפזון אל ה' אולם, תפשו את מקומותיהם הקבועים.

בישיבה הקודמת, כשנסתיימה חקירתו ה' נגדית של אליקים העזני, מזכיר שורת המתנדבים, לא ששו השופטים להפעיל את סעיף בזיון בית-המשפט כנגד העזני, ש' סירב להשיב על שאלות בדבר מקורות ה' אינפורמציה שלו. הם ביקשו מכספי לשקול בדבר, להודיע החלטתו בתחילת הישיבה הקרובה. כשנפתחה הישיבה, הודיע כספי: "איני חוזר בי מהחלטותי."

גם העזני לא חזר בו. נימוקיו לא הש' תנו: "אם אגלה את שמות האנשים ששימ' שו לי מקורות אינפורמציה, אסכן אותם ואת משפחותיהם." הסביר בהתרגשות לבית'

העזני (מרכז) נכנס לבית-הסוהר

השופט אמר: "אין יודע מה זה אדם ממוצע..."

המשפט. אני מוכן לעשות זאת בלשכת השופטים. אהיה מוכן אף להסתכן וללכת לבית הסוהר, אך לא אוכל למעול באימונם של אלה שנתנו בי אימון."

החוק עמד לצידו של כספי. העזני גידון לעשרה ימי מאסר. "סתם פודמוס". אולם הפצצה ה' גדולה התפוצצה רק לאחר הפסקת הבוקר אחרי חקירה ארוכה ותוקפנית של העזני, עליידי השופטים די' זאב צלטנר ויצחק שילה. כבר בשאלותיהם הראשונות של ה' שופטים הסתמן קו משונה. כאשר העזני, למשל, אמר כי האדם הממוצע לא היה צריך להסיק כי המלים "קצין גבוה" בחור' ברת, כחונן לעמוס בן גוריון, השיב לו די' צלטנר: "אז אינך יודע מה זה אדם ממוצע..."

הערה אחרת של השופט שילה: "המכתב שלכם לעמוס, אחרי הופעת החוברת, לא עשה כל פעולה (של הסכרת תוכן החוברת). הוא היה סתם סולמוס. אינך חושב שעכשיו אתה צריך לעשות משהו כדי לפזר את חששות התובע?"

המש' צלטנר: "השיטה שלכם היא ברת ופגעו!" תגובתם של עורכי-הדין שמואל תמיר וארינולד אפלבאום להערות אלה היתה ח' ריפה מאד: "אני מבקש בכאב לב לשחרר אותי, מתפקידי בהגנה," ביקש תמיר מבית' המשפט, כי איני יכול להשתחרר מהרגשה (מחשך בעמוד 8)

● **ראשי ממשלת צרפת וישראל יערכו ביקורים רשמיים הדדיים בעתיד הקרוב.** כדי להפגין את הידידות השוררת בין שתי המדינות, יבקו ראש ממשלת צרפת, ג' מולה, בישראל זמן קצר לאחריו יחזיר דויד בן-גוריון ביקור רשמי. בין השאר, הביעו הצרפתים את רצונם להעניק לביג' את אות הכבוד הצרפתי הגבוה ביותר.

● **בדרך כלל יעמדו השבועות הקרובים בסימן ביקורים ידירותיים של אישים זרים בישראל.** בין השאר, יגיע לביקור אחד מחברי ממשלת גאנה, המדינה הכושית החדשה בחוף הזהב. באותה תקופה יגיעו גם משלחות ממדינות מערב אירופה, ואילו בסוף השנה, עשוי לשוב ולבקר כאורח רשמי ראש ממשלת בורמה, או נו. או נו הביע את רצונו לערוך ביקור נוסף, במכתב ששלח לדויד בן-גוריון, כתשובה לברכת ביג' על שיבתו לראשות ממשלת בורמה.

● **אל תחשבו מפני פתיחת מערכה צבאית חדשה.** על אף איומה של ישראל כי שיבתם של הכוחות המצריים לרצועת עזה, או סגירת מיצרי ים סוף בפני טייס ישראלי, יגררו אחריו תגובה בכוח, תימנע ישראל מצעד כזה הן מפאת הלחץ האמריקאי והן מפני עצם ההכרה שמערכה צבאית חדשה לא תפתור את הבעיות.

● **הצבא המצרי יעכב אולי את שובו לרצועה.** גמאל עבד אל-נאצר ינסה בצורה זו לפייס את האמריקאים, אך באותו זמן יחזיר כוחות גדולים לרצועה, תחת מסווה של שוטרים ומשמר גבולות. על כל פנים, ברור כי העיכוב הזה לא ימנע את חידוש פעולות הפיזאיון.

● **יתכן שתמונה ועדת חקירה של האו"ם, שיוטל עליה לברר את האפשרויות ליישוב הסיכסוך הישראלי-מצרי.** מצבה של ישראל בפני ועדה זו יהיה קשה, מאחר שחלק גדול מחבריה יהיה מורכב מצגני המדינות האפרו-אסיאתיות.

● **רשת של ישובים חדשים תוקם בין אילת לבאר-שבע.** מטרם של ישובים אלה, שיהיו צמודים לתווי הכביש, תהיה להדק את הקשר בין הקצה הדרומי של המדינה לבין מרכזה. מטביבים יוקמו מפעלי תעשייה שונים, מתוך חישוב כי תוצרתם תיוצא לשוקי אפריקה, דרך נמל אילת.

● **הציונים הכלליים עשויים לרכז את עמדתם האופוזיצ'יונית התקיפה נגד מדיניות החוץ של הממשלה.** מאחר ש' מדיניות זו מתבססת עתה יותר ויותר על שיתוף פעולה עם ארצות-הברית, יפעילו מנהיגי יהדות אמריקה לחץ על הציונים הכלליים בישראל, שיפסיקו את התנגדותם לקו זה, מאחר שהיא מעמידה אותם במצב לא נוח, כלפי הציבור היהודי בארצות-הברית המכיר את הלך הרוח ברחוב האמריקאי, והחייב להת' חשב בו.

● **בקרוב תשמע רמזים על משא-ימתן להצטרפות ח"כ ה' צ"כ שושנה פרסיץ למפלגה הפרוגרסיבית.** אחרי המשבר בין פרסיץ לבין צמרת הצ"כ, על רקע הקמת ארגון נשים חדש מאחורי גבה, אין זה מן הנמנע שאחד מחיכי ה' פרוגרסיבים הקרוב לפרסיץ ינסה לגשר בינה לבין מפלגתה.

● **כוח החירום של האו"ם יוצב משני עברי הגבול.** לעת עתה ברור כי יחידות בינלאומיות יוצבו משני עברי הגבול באזור ניצנה, אולם יתכן מאד כי יעברו לשבת גם מצד זה של גבול הרצועה.

● **ישראל תמיה המדינה האחרונה במרחב אשר ארצות-הברית תנהל עמה משא ומתן בקשר להפעלת דוקטרינת אייזנהאור.** אולם לא מן הנמנע כי ינוהלו שיחות סודיות לפני כן, וזתאי שהדבר לא ירגיז את הערבים או יפריע להסלסת הסדר האמריקאי החדש באזור.

● **כבר עתה ברור כי ישראל לא תוכל לקבל בשוויון-נפש את עקרונות הדוקטרינה, אשר לפיהם תירש לוותר על שטחים שלה לטובת הערבים.**

● **צפוי גם משבר בין סרץ ברנשטיין לבין חנהלת הציונים הכלליים.** המשבר עלול להתחולל במקרה שיושג הסכם, בדיונים המתנהלים עתה בין יוסף ספיר לבין יוסף סרלין, להקמת סיעה אחידה בתוך חנהלת המפלגה, נגד רוקח וברנשטיין.

● **צפויה הקלה מסויימת במצב האבטלה בארץ.** יגרמו לכך עבודות יזומות מטעם הממשלה והרשויות המקומיות, לקראת החגים, והזרמת כספי מיפדה האבטלה החתדרותית.

● **נחום גולדמן יצא לביקור בכמה מארצות אירופה ח' מורחית, ויתכן גם שיגשים את שאיפתו לבקר בכרית' המועצות.** עם שובו ישנה תקופה ארוכה מן הרגיל בישראל, וינסח לחשתלט באופן ממשי על ניהול ענייני חנהלת הסוכנות. הניתן עתה להשפעת מפא"י ואחדות-העבודה.

האנגלים נראים בדיוק כמו בסרט —

זאת לא בדיחה. בדיוק כך הם מדברים ובדיוק כך הם לבושים...

הכלב

ומנומסים, ב"טיוב" (הוא ה"צינור", הרכבת התחתית. אין גוסעים לומבלי, אלא "לוקחים צינור להמבלי"). איש לא יסיר את זולתו, איש לא יתערב בעסקיו. אנגליה.

★ ★ ★

לכלב הורשה להשתתף במשפט. "אין יכול להכניס כאן את הכלב", אמר כבוד השופט הרברט בכסטר למיטטר רוברט ויליאם סאלטר, 80, מרחוב סנט ג'ון באיילורט, כשנכנס לאולם בית-המשפט בלוויית כלב שחור גדול בשם ניקר. פרקליטו של מר סאלטר, מר ג'ורפי הו, אמר: "אני מייצג את מר סאלטר ואת הכלב, שלא יכול להישאר בבית." מר סאלטר נתבע לדין על-ידי דיירת ביתו, מיסיס דורותי הרינסון, הטוענת כי הכלב מנע בעדה בזזון מלגשת לצריף הפחם. "אני רוצה כי כבוד השופט יוכח בעצמו כי הכלב אינו מסוגל לכך מבחינת אופי", אמר הפרקליט. כבוד השופט הסכים לנוכחות הכלב, אולם "עליו להתנהג כשורה".

הדוכס הופך לנסיך פיליפ. ווייטהול — המלכה נאותה באגרת הנושאת את החותם הגדול של הממלכה מיום ה' 22 בפברואר 1957 לתת ולהעניק להוד רוממותו המלכותית הדוכס של אדינבורג, אביר הבירית, את הסגנון והכבוד של נסיך הממלכה המאוחדת של בריטניה הגדולה ואירלנד הצפונית.

★ ★ ★

בנין הפרלמנט דומה לכנסיה. האולמות הגדולים והמעברים הארוכים, מקושטים מלמעלה עד למטה בשלל קישוטי זהב. אין אף מטר מרובע אחד חלק ובלתי-מקושט. מלמעלה מסתכלים על האורח ארבעת הקדושים של אנגליה, סקוטלנד, וילס ואירלנד. האנשים מדברים, כרגיל, בקול גמור, כמו לפני תפילה. אין ספק: זהו קודש הקדשים האמיתי של הדת הבריטית, תורה מסתורית יותר מדת טיבט.

בבית הלורדים יושבים כשלושים איש. כמו בבית הנבחרים, הם יושבים מרושלים על ספסלים ארוכים, מרופדים בצבע אדום, המסודרים בשני צדי האולם, אלה מול אלה. באמצע שולחן כבד. לידו שלושה פקידים, בעלי פאות נוכריות לבנות, והלורד-קאנצלר, שהוא יושב ראש הבית.

הסידור אינו מקרי. הושקעה בו מחשבה רבה. בכנסת הירושלמית קל מאוד לאדם לעבור ממפלגה למפלגה — הוא רק זז בכמה כסאות ימינה או שמאלה. באנגליה הוא נאלץ, במקרה כזה, לעבור מצד אחד של הבית לצד השני — החלטתה שהיא הרבה יותר קשה מבחינה פסיכולוגית.

גם העובדה שאין באולם די מקומות לכל הציירים מחושבת. כשרק חלק הקטן של הציירים נוכח, כרגיל, הבית אינו נראה ריק. ואם נוכחים כמעט כולם, נאלצים רבים מהם לעמוד במעברים — דבר המדגיש את החגיגות הבלתי-דגילה של המאורע.

הלורדים עסוקים, הפעם, בענין חשוב מאד. בעית התחבורה בעיר אוכספורד ומדיאה את הלורד בורידג'. עד כה פעלו בענין זה רק שלוש ועדות. האחרונה קבעה שיש להתריב כמה בתים כדי ליצור מעברים חופשיים יותר. לרוב הלורדים, שלמדו באוכספורד, זהו חילול הקודש. רובם תומכים בלורד בורידג' שהציע את הפתרון המתקבל ביותר על זדעת: "לדעת בית זה יש למנות ועדה מלכותית, שתגבה עדויות ותסכם סיכומים תוך ששה חודשים ועל ממשלת הוד מלכותה לעצור בינתיים כל פעולה שיש בכוחה לפגוע מראש בדו"ח הועדה".

הבית מסכים. משני העברים פורצות מדי פעם קריאות עמומות של "היר, היר!" ("שמע! שמע!") לאות הסכמה. לורד האליפאנס, בקול אוכספורדי מעודן תומך בהצעה. הוא שולח חיצים דקים של אירוניה קלה שבקלה לכל הצדדים: "מי יודע, אולי תוכל ועדה מלכותית לשכנע אפילו את הממשלה..." (צחק מאופק) באמצע קם נציג הממשלה לקריאת בנינים. מיד מתישב הלורד האליפאנס, עד לגמר הקריאה. כך מחייב הכבוד ההדדי — הנואם מתישב כשמישהו קם. וכשהוא יוצא את האולם, הוא משתחזה ליושבי-ראש. אחרי האליפאנס, שרה-החץ של תקופת מינכן, קם לורד אטלי, ראש הממשלה לשעבר, גם לו ברור שמוטב לדחות את הענין עלידי מינוי ועדה.

אותה שעה יושבים כמה צירים נכבדים, בקצה השני של הבנין, באולם בית-הנבחרים, הדומה בדיוק לאולם הלורדים, פרט לצבע הריפוד (ירוק). הנושא: יחסי המסחר עם פורטוגל. ציר נכבד אחד טוען כי אין נעשה מספיק כדי להקטין את יחסי המסחר עם הארץ, הקשורה עם בריטניה מאז החווה של מה-שמו משנת אלף חמש מאות ומשהו. לראיה: האנגלים שותים עתה פחות יין פורט מאשר לפני עשר שנים (נציג הממשלה: "חברי המלומד יתעניין לשמוע כי בפורטוגל עצמה אין שותים יין פורט כמעט בכלל...").

★ ★ ★

טיים סילון שטם מתחת לגשר היה "אמין". הטיים של מטוס-קרב סילווי מדגם וואמפייר, שטם מתחת לגשר קליפטון, היה איש עליו וחסר-פחד. העיר אתמול קצין של יחידתו בפני חוקר מקרי-המוות בבריסטול. החוקר פסק כי היה זה "מוות מפאת תאונה".

כלבים בחופשה. מכתב למערכת. אדוני, כל אדם הכותב לרשימת הנופש להגנת כלבים, רחוב סיימור 10, לונדון מערב 1, יקבל פירוט של בתי-מלון ובתי-הארחים המקבלים בברכה כלבים יחד עם בעליהם. שלך בנאמנות, ר. הארביי ג'ונס, מזכיר, אגודה להגנת כלבים.

★ ★ ★

אחת האפתעות הגדולות של לונדון היא הבנות. בעולם מקובל לחשוב כי כל האנגליות דומות לסוסים — כמזערות, שטוחות, משעממות. אין דבר הרחוק יותר מן האמת. במערב לונדון, מן הסיטי ועד לקנסינגטון וייד פארק, אפשר לראות בכל יום רבבות צעירות, שכמעט כל אחת מהן יפה ממש. כולן תמירות וקופות, לבושות יפה,

שני גברים בחצאיות המשמר הסקוטי בגן

מאת אורי אבנרי

כי ספר בדיוני הגון מתחיל במלים: "ערפל סמיך היה פרוש על פני התמונה..." לאדם הנמצא בלונדון, ברור כי הספר אינו יכול להתחיל בשום צורה אחרת. כי הערפל הקל, היורד על העיר בשעות שאחרי הצהריים, יוצר את אחירת העיר. האדם הולך לאורך רחוב סטראנד, ולפתע ניצב לפניו האדמירל גלסון על עמוד-הזכרון של קרב טראפאלגאר, מוקף ארבעה אריות. עוד במרחק חמשים מטרים אין רואים אותה, מפאת הערפל.

כל אדם שמע על אנגליה. כל אחד ראה עשרות סרטים בריטיים. כל אחד קרא על האנגלים בספרים. אך גם לצופה המאמין ביותר נדמה תמיד כי האנגלים אינם יכולים להיות כמו שהם מתוארים בסרט ובספר, שזו רק בדיחה פרטית של המחברים, אשר קשרו קשר ביניהם למען שלמות הבדיחה.

כך אפשר לחשוב — עד שבאים לבריטניה. ואז רואים שהבדיחה היא אמת. האנגלים נראים בדיוק כמו בסרט. בדיוק כך הם מדברים, ובדיוק כך הם לבושים. אתה יושב באולם ההארכה של בית-מלון, בין חמש מאות איש, ואינך שומע אף מלה אחת. האנשים אינם לוחשים, חס וחלילה. הם רק מדברים כך ששיחתם נשארת פרטית בהחלט.

הם הולכים ברחוב, זקופים, לבושים כולם בדיוק באותה צורה. רבים מהם חבושים מגבעות-באולר, מגבעות שחורות וקמורות לפי אופנת ראשית המאה. הם יושבים, שקטים

תותח עתיק זה שומר על הכניסה לבירה מעל גדת התימזה, מול גשר לונדון

פראנצ'ס באה ללונדון לבדה, בניגוד לרצון הוריה. היא גרה באגף העובדים של בית המלון ברחוב סטראנד, יחד עם שאר 900 העובדים, המטפלים באלף החדרים. המשמעת חמורה: עליה לחזור לפני חצות, אסור לה להתידד עם אורחים, אסור לה להימצא בשום מקום בבית המלון מלבד במקום עבודתה.

פוליטיקה? פראנצ'ס אינה מעוניינת. העובדה שכנות בגילה מגויסות בישראל לצבא מדהימה אותה. זה נורא בעיניה. גברים? אין היא סובלת גברים אנגליים. היא מעדיפה טקנדינבים. בשעתו הכירה הולנדי, מוסיקאי, שהגר לאוסטרליה. עתה יש ברצונה להגר לשם אף היא, כדי להינשא לו. מה אומרים ההורים? הם נגד. האם היא אוהבת אותו? כן, היא די מחבבת אותו, אבל אינה בטוחה.

פראנצ'ס מנומסת מאד. תחילה היא מתנגדת להיכנס למסעדה. בפנים היא משתדלת לבחור, לפי התפריט, בדברים הזולים ביותר. שיחתה מתגלגלת, צחוקה מהיר, עיניה עירניות, וקולה נמוך.

★ ★ ★

גל ההגירה גובר. אין אמת בטענה כי בריטים המהגרים לארצות חבר-העמים הם "עכברים הנוטשים אוניה טובעת". אמר אמש מיסטר קרומר, נציג שרותי ההגירה, בצינו כי מספר המהגרים לדומיניונים גדל פי עשר מאז מיצע סואץ. לדעת מר קרומר, פועלים המהגרים רק מתוך רוח בריאה של אמונה בעתיד חבר העמים.

מדוע אין מחילה למגורשים? כמרים החיים מחוץ למסגרת הנשואין, והחיים חיים בלתי-טבעיים, אינם מוכשרים ביותר לייעץ לכנטיה בעניני מין, אומר הכומר פרופסור א. ס. וסרהאוז ממכללת לונדון, בחוברת שפורסמה חיוס. "מדוע הגט הוא הדבר שאין לו מחילה?" שואל הפרופסור וסרהאוז. ישו לימד אותנו כי החוסא החוזר בתשובה יהנה תמיד מ"הזדמנות שניה".

★ ★ ★

דון זק הוא אדם ידוע בבריטניה: הוא בעל טור על כוכבי קולנוע באחד מעיתוני המליונים של לונדון. עתונים אלה אינם עוסקים כמעט כלל בפוליטיקה, וגם אז רק באחד העמודים הפנימיים. הכותרות הראשיות מוקדשות ליחסי המלכה והדוכס (עם רמזים דקים שבדקים, חבויים היטב בין השורות, כי משהו ביניהם אינו כשורה), לרצח של מהגר ליסאי באחד הכפרים, ולמשפט על הוצאת דיבה שהוגש נגד עתון שתאר את חי הנשואין של חיים אורטיז-פאטינו, יורש-מליונר יהודי מדרום אמריקה, ואשתו היפהפיה. אחרי שלא נמצאו הוכחות כי חיים הצעיר אמנם היכה את אשתו, שנהגה לקבל סמים משכרים ושהסתגרה כלילה בחדר האמבטיה של בית-מלון איטלקי, חויב העתון בתשלום קנס בסך 10 אלפים ל"י.

דון גר בדירה מודרנית ביותר, לפי הסגנון האמריקאי האחרון, בבית בעל שוער במדים, בלב לונדון, ליד הייד פארק. זה עתה חזר מנאט-המדבר פזאן, בדרום לוב, שם נלחם לסופיה לורן. מסריטים שם את סרטה החדש. אולם עיקר תשומת לבו של דון מוקדש עתה לאניטה אקברג, שהגישה נגדו משפט על הוצאת דיבה. הוא כתב עליה שהתנהגותה בציבור מבישה ומחפירה.

דון כבר אסף חומר למשפט. הוא מראה לנו כמה עמודים בעתון אמריקאי, בו מופיעה אניטה, בעלת החזה השופע מאד, ערומה כביום היחלדה. בכלל נוהג דון להרוס את הכוכבים, לשמחת מליוני קוראיו. הוא בו לדני קיי. רק ארתה קיט מצאה חן בעיניו.

לפתע התרגשות רבה בדירה. איש גדול מאד הבטיח לבוא. אשתו של דון ממחרת להכין סנדוויצ'ים, העוזרת הגרמניה הקטנה מחליפה את שמלתה.

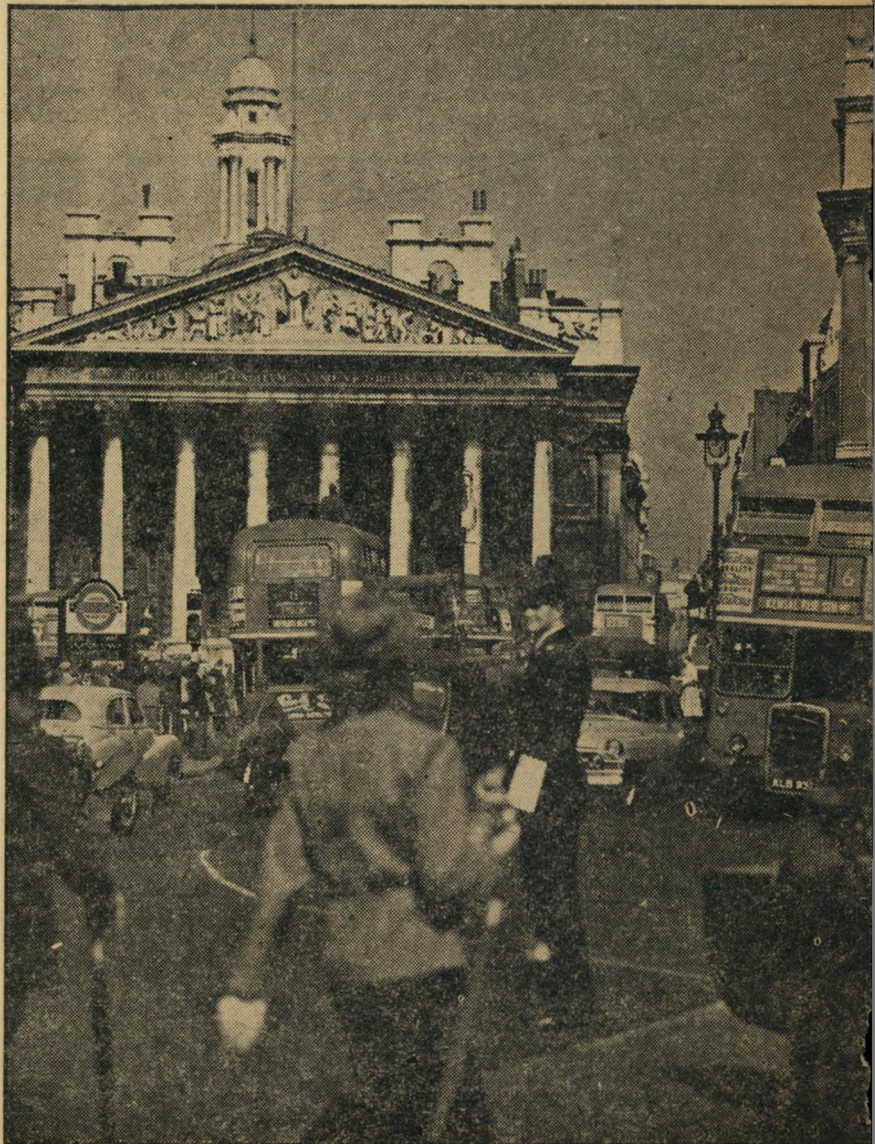
האיש הגדול הוא אימון אנדרוס, הפרשן-הכוכב של הטלביזיה. מוסד זה ממלא תפקיד מרכזי מאד בבריטניה. כל אנגלי הגון מקלל אותו, מבכה את השפעתו ההרסנית על רוח העם. אולם כל אנגלי הגון מסתכל בו שעות ארוכות ביום, אולי כדי להיווכח עד כמה הוא באמת הרסני.

אנדרוס הגדול הוא אכזבה. הוא יכול לדבר רק על נושא אחד: אנדרוס הגדול. הוא צעיר אירי, החדור הכרת חשיבות עצמו. אולי הוא רק בישן. בטלביזיה אין הוא עוסק, כמובן, בפוליטיקה. זו שמורה למהדורות החדשות, המלות תמונות המגיעות תוך שעות מעטות באלחוט מקאהיר, פאריס ותל-אביב. אנדרוס עצמו עסק בחקירת בני-אדם פשוטים מן הקהל, המגלים בטלביזיה את חייהם ובעיותיהם.

מכיוון שהאנגלי אינו שואל לעולם-לעולם שאלות פרטיות, ואינו יודע אפילו איך עושים דבר כזה, זוכה כשרונו של אנדרוס להערצה רבה. כל אנגלי אחר ימות לפני שישאל (המשך בעמוד 14)

מחוננות בצחוק מלבב. המעילים הצבעוניים מדגישים את קומתן הזקופה, העקבים הגבוהים את נשיותן. המטריות הסגנוניות מוסיפות צבע. נדמה כי אין ביניהן אף צעירה שמנה אחת.

פראנצ'ס לאוסון היא בת 20, פקידה בבית-מלון. מוצאה מעיר קאבנטרי, מרכז התעשייה, שכמעט הושמד בידי הטייסים הנאציים. היה קל להזמין אותה לבילוי ערב. בכלל אין זה קשה במיוחד בבריטניה. אם יש הכרה רשמית כל שהיא, תזמון הנערה הבריטית ברצון עלידי אדם הנראה לה כג'נטלמן.

„הבובי“ מפיקח על התנועה בכיכר סואנת

עצמו, הגיש תכנית לועדה הצבורית. בדרך כלל קיים במדינה חוג מצומצם של אדריכלים, הזוכים כמעט בכל המכרזים, אם כי כל פעם בדירוג שונה ובפרטים אחרים. מי שום כך היה זה כמעט ברור שגם הפעם יזכה בפרס הראשון אחד האדריכלים המוכרים. ההפתעה היתה שלמה, כאשר נודעו לפני שבוע תוצאות התחרות. התברר כי זכתה דוקא תכניתו של צעיר בן 25, בוגר הסכניון בחיפה, העובד כעוזר במשרד אדריכלי גדול.

האדריכל המאושר היה מנחם כהן, יליד לטביה ובוגר הגמנסיה הרצלית. אשר זכה בפרס של אלפיים לירות עבור תכניתו, מלבד העובדה שהוא יהיה גם האחראי לבניית הבנינים, שיתנשאו לגובה של 15 קומות ואשר הקמתם תעלה כשני מליון לירות.

מבין עשר התכניות שזכו בפרסים ו- בקניות (ארבע מהן שייכות לאדריכלים בוגרי אותו מחזור הסכניון של מנחם כהן) ואשר הצטיינו בסגנון ארכיטקטוני מודרני, זכתה תכניתו של מנחם כהן משום שהציעה את הפתרונות הטובים ביותר לבעיות ש- במקומו ובסביבתו של הבנין. בנין העיריה יוקם על שטח של 40 דונם, בקצה ככר המלכים, בין הרחובות פרישמן ואבן גביר. רול, מסביבו נמצאים בנייני הענק של תל-אביב. צורת הבנין היתה איפוא חייבת ל- השתלב בסביבה ועם זאת להתבלט בה. עתה, לאחר שכבר רכשה תכנית לבנין, היתה זקוקה עיריית תל-אביב רק ללבנים, להשלמת הבניה תוך שנתיים. נראה היה שהיא תיאלץ עוד להכריז על מכרז למציאת תוכנית טובה כיצד להשיג את הכספים להקמת הבנין.

מנגנון

מספיקה נשאה אחת

אחת החידות הסתומות, גם בפני ראשי השלטון, הוא היועץ המשפטי לממשלת ישראל. עד היום לא הצליחו לקבוע מה רוחש לבו של הגבר הגבוה והמקריח, בעל השפתיים המכחצות בחומרה תמידית. כי מעשיו של חיים כהן, אשר בתקופה מסוימת זכה — בחסות מפא"י — לכסא שר המשפטים בממשלה, הם כה מוזרים וכה סותרים זה את זה, עד כי נראה שבאיש שולטות שתי נשמות. נשמה אחת

(חסשך מעמוד 5)

כי יש כאן משוא פנים לצד אחד... אני אומר זאת בכאב לב מפני שההערכה שלי לבתי-המשפט היא סלע איתן בים האכזבות האחרות.

עורך-הדין שלמה תוסייה-כהן הצטרף ל- דבריו של תמיר: "אני חייב לומר שגם אני קיבלתי רושם דומה..." ואילו אפ"ל ביום הסביר: "אני יודע שבית-המשפט כבר הגיע למסקנה וגם הביע אותה. לכן לא אעשה שום שרות למרשי בהמשך הופעתו. אני מבקש לשחרר גם אותי."

סחר צד במשפט. בית-המשפט לא קיבל את בקשתם של באי כוח הנתבעים. "לא היתה שום כוונה להביע דעה לעצם המשפט", הסבירו השופטים בהחלטת ה- דחה.

דווקא באותו יום הונחה על שולחן השופטים החלטת בית-המשפט העליון, ש- קיבל את ערעורם של באי-כח השורה, כנגד טענת החסינות לחיילי המשטרה, ש- הושמעה בפי המפקח הכללי.

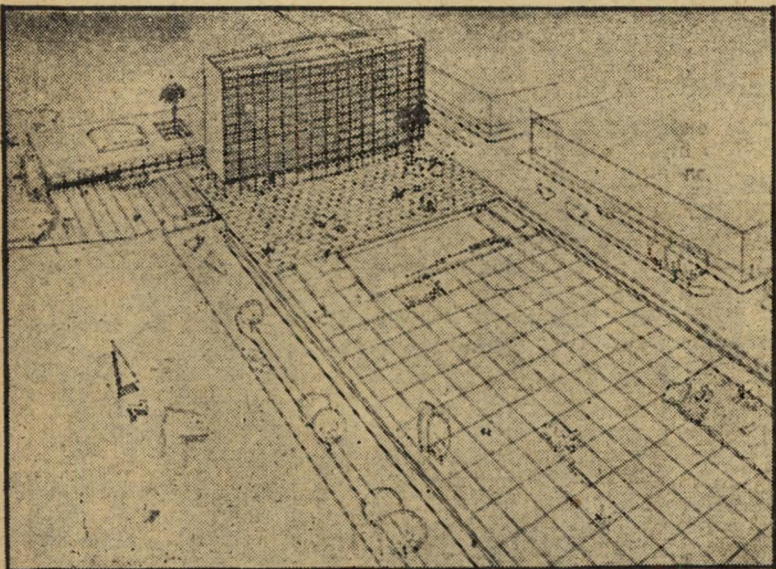
בית-המשפט העליון ביטל טענה זו ו- הסביר: "מאחר ובעדותו גילה המפקח הכללי שהתביעה האזרחית נהפכה, למעשה, להתנגנות המשטרה והמשטר במדינה, ברור שסחר רואה את עצמו במשפט זה לא רק כעד אלא גם כצד נתקף." החלטותיו של בית-המשפט העליון: שר המשטרה ייקרא להעיד בעצמו על מידת סודיות המסמכים וגם או יבדוק בית-המשפט את המסמכים המוחסנים ויחליט אם צדק השר בהחלטתו.

כאשר טען תמיר, לפני שבוע, לביטול נימוק החסינות, השיב לו ד"ר צלטנר: "יתכן שנימוקיו היו משכנעים חבר מושבעים, אך לם בפרשה זאת דנים שלושה שופטים מקצו-עיים." החלטת בית-המשפט העליון היתה מנוגדת להחלטת השופטים המחוזיים, והיא ניתנה על-ידי שופטים לא פחות מקצועיים.

תל-אביב

סוף-סוף, בית

מי יבנה — יבנה בית בתל-אביב אנחנו החלוצים נבנה את תל-אביב הבו לנו לבנים ונבנה את תל-אביב. בקחת הבניה שאחזה את העיר העברית הראשונה, נשכח רק בית אחד: בית לעיר

תוכנית בית עיריית תל-אביב החדש

גם להשתלב, גם לבד

היא של מאמין אדוק בשלטון, המוכן לעשות הכל להגנת אנשיו — ולוא גם במחיר איבוד פופולריותו האישית. הנשמה השניה היא נשמתו של איש אופוזיציה מובהק, הסולד ממעשיהם של ראשי ה- שלטון ושל מפלגות הקואליציה, והמוכן להושיט יד לכל העושה והמטיף לשינויים במשטר.

הוא היה האיש שניהל את התביעה נגד מחתרת "מלכות ישראל" בצרפין, והוא אשר הוזעק לעמוד בפרץ, כאשר נפעה לפתע תהום במשפט הדיבה של מלכאל גרינחאלד והובהר כי על עברי פי פחת זו התנגדותו כמה מראשי השלטון החשובים ביותר. חיים כהן הינו גם האיש המוכן להתרגם לשפת המעשה את מחשבותיהם ה-

עצמה ולעירייתה. ערים ומושבות נידחות זכו בבנייני פאר, מרוצפי שיש, עבור עיר-ריותיהן, ואילו עיריית תל-אביב המשיכה לשכון בבית קטן ועלוב ברחוב ביאליק, כשמשדריה מפורזים על פני עשרות בנינים בעיר.

כשניגשו אבות העיר לתיכנון חגיגות יובל החמישים של העיר, שיחול בשנת 1959, היתה הדעה הכללית שהמפעל הרא- שון, אחרי טיהור ים הרחצה העירוני, יהיה הקמת בנין עירוני מפואר, גורד-שחקים מודרני שיסאר את ככר המלכים, בצפון העיר.

דרוש רק כסף. זמן קצר לפני מערכת סיני הוצא המכרז לתכנית בנין העיריה. כמעט כל אדריכל במדינה המעריך את

פסח עם רהיטי ארקו

רהיטים לפי תרשימים אדריכליים ומודלים סטנדרטיים

רוזנברג את איכר

טלפון 22136

רחוב בן-יהודה 43

החלה מכירת החיסול הכללית בחנות האחים גוהרי ושות'

טלפון 20654

רחוב ריזנגוף 128

על כל הרהיטים, השטיחים והמתנות

בית-מסחר לשטיחים פרסיים ואירופאיים

רהיטי פלדה ועץ קלים

ומתקפלים — עבודות קליעה

"הרהיט"

רחוב בן-יהודה 78

מציע: חדרי שינה מיוחדים, ארונות קיר, כורסות, מזנונים מודרניים ביותר, ספות מכל המינים לאניני הטעם, בהתאם לכל הדרישות. התייעצות ותכנית חינוס. הקלות בתשלומים. בקר והווכח!

מערכות רהיטים חדישים ביותר

אצל

א. זוזובסקי

ברחוב הרצל 39

פינות סלון נחמדות, חדרי שינה אינטימיים, ריהוט מקורי

לכבוד החגים מתנות מיוחדות אצל

The Store of Exquisite Taste

CERAMICS, LAMPS, SMALL

FURNITURE, GIFTS.

MALCHEY ISRAEL SQR.

cor. Frishman-Ibn-Gvirol st.

Telephone 26149

החנות לעדיני הטעם

קרמיקה, מנורות,

ריהוט זעיר, מתנות

כבר מלכי ישראל

פנת רח' פרישמן-אבן-גבירול

טלפון 26149

בית-חרושת לרהיטים ב. ג. את א. לוינשטין דוגמות חדישות ביותר בבית-המסחר לרהיטים

לוינשטין

בית-המסחר:

רחוב הרצל 43

טלפון 83575

בית החרושת

מרכז וולובלסקי

רחוב 2, טלפון 82525

חדרי אוכל — רהיטי משרד — ספריות

מוכנים ופילפונים

**חזק
אביב**

**דוקטור
ד'פתי
אקורדור
הצבאים ארביב
עס כוכב חרש**

**בדוגמאות:
גליל
שרון
כרמל
ארבל**

ח'ראביב:
רח' ארובי 74
רח' נחלת בניסין 44
חיפה:
רח' הרצל 37

מזרח

שבוע לכנסת, ביקשו לדעת מי הוא זה חגן רפפורט, ובאיזה זכות העניק לו היועץ המשפטי את הרשות להיות נוכח בשעת חיפוש מודקדק בקודש הקדשים של מד לגתם.

הפעם פעלו המסתערים הדתיים בשיתוף פעולה הדוק עם ראשי מפא"י. וגורא היה כי מפא"י החליטה שהגיע הזמן שהיועץ המשפטי של ממשלת ישראל לא יהיה בעל שתי נשמות. לדעתם, יטיב למלא את תפקידו גם אדם בעל נשמה מפא"ית פשוטה.

דרכי אדם

צפתי מקים מפלגה

אולם קולנוע חוגרבי היה מלא קהל מאזינים. המעברים המרוב עוברים ושבים, שנכנסו להקשיב ולחזות במו עיניהם בנואם,

של ביגיי ושל קבוצת ה'... לצורך זה אף הכין בשקדנות סלמה של חוקי חירום, אשר אם יקרו, עלולים הם ליטול מהאזרח כמה נכסיו העתונאיות והמשפטיות האלמג'... כדיות ביותר.

אולם חיים כהן הינו גם האיש אשר קיים קשרים נלבבים עם ראשי שורת ה' מתנדבים ואף עבר אישית על תוכן חוברת השורה, לפני שפורסמה. כמה מראשי מפא"י אף חשדו מזמן כי מקור האינפורמציה ש' הסתננה לשורת המתנדבים לא היה אלא בידיות זו.

שתי התקפות. לא פעם נעשו נסיונות בתוך הממשלה, לסלק את היועץ המשפטי מתפקידו. ראשונים, ניסו את כוחם השרים הדתיים, לפני שלוש שנים. הם התלוננו על פעולותיו של חיים כהן נגד כמה מנהי

מייסד מפלגה צפתי

המלך חייב גם להחזיר

גים דתיים, שהקימו רשת של עסקאות כספיות מופקדות. השרים דרשו בכל תוקף להחליף את היועץ המשפטי חסר הטאקט, אשר לא ידע לכבד את חסינות עסקני הקואליציה. אך שרי מפא"י לא היו מוכנים עדיין לצעד כה קיצוני.

הנסיון השני היה רציני יותר, והוא כמעט הצליח. הוא נעשה לאחר התנפחות פרשת קסטנר, התנפחות אשר כמה מראשי מפא"י חשדו כי לא נוצרה לגמרי במקרה על ידי חיים כהן. בראש תובעני הסילוק עמד ראש הממשלה של אז, משה שרת, והעניין הובא להכרעתם של מוסדות מפא"י הפנימיים.

דוד בן-גוריון, שישב אז בשדה בוקר, צירף אף הוא את קולו בעד הסילוק. הוא תלש דף מתוך בלוק המכתבים שלו, שירטט עליו הודעה לחברי מפא"י במי שלה — הודעה אשר תוכנה נשמר עד כה בסוד. קבע ביגיי באותו מכתב: חיים כהן הוא אמנם יוריסט מצויין, אך לא יציב. נוסף לזאת הוא תמים וחסר תחושה ציבורית, דבר הגורם לכך שהיועץ המשפטי מרבה להסתבך בעניינים שונים, ומסבך את הממשלה כולה.

חיים כהן התנגד בכל תוקף להעברתו, גם לא לתפקיד דיפלומטי בשירות החוץ, כי הטעמו כי כל העברה כזאת תתפרש כסילוק מחפיר. רק בזכות תמיכתו של ידיו פנחס רוזן, שאיים בהתפטרות, נשאר חיים כהן בתפקידו.

תחמושת משותפים. השבוע נפתחה התקפה שלישית נגד היועץ המשפטי. תח' מושת המסתערים נלקחה מאולם בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, שם פוררה בנדר בותלב דחאק על ידי שתפיו של כהן, שהופיעו להעיד במשפט עמוס בן-גוריון. אחת ההפתעות הגדולות של עדות יחיד קאל סהר באותו משפט, למשל, היתה ה' קפתו הבלתי-מוסוית על היועץ המשפטי. ללא כל כחל ושרק, הטיל המפקח הכללי את האחריות לסגירת עשרות תיקים מפקי פקים על היועץ המשפטי. בין השאר, הגיש פרוטוקול של חיפוש אשר נערך במרכז המורח, ב-1953, ואשר השתתפו בו, על פי הוראות היועץ המשפטי, הקצין ורדי ותגן רפפורט, חבר שורת המתנדבים.

היתה זו הפעם הראשונה שלאברהם צפתי, 29, ניתנה רשות הדיבור הפומבית, לי לא הפרעת שומרי החוק. המודעות שהורבקו בעצם ידיו על חלונות הראווה הכריזו על אסיפתה הפומבית הראשונה של מפלגת מאזני צדק. באסיפה, הבטיחו המודעות, תוסבר הדרך האחת והיחידה הבאה בחשבון להבטחת שלום העולם.

סטן מפורק בחביזה. פרסומו של צפתי בא לו כבר לפני שמונה שנים, כאשר הכניס סטן מפורק לאולם הכנסת הראשונה, נשלח לבית-הסוהר. היתה זו תגובתו של הרועה הצעיר מקבוצת תל-גור, נגד עורכי העתונות שסרבו לפרסם את תוכניתו לש' לום, אותה הדפיס על חשבונו בצורת חוברת. מאותו רגע עברה דרכו של צפתי את מרבית בתי האסורים ומרפאות העצבים ב' מדינה. משפטו חודש והופסק חליפות, כי שבכל פעם קבע רופא עצבים אחר כי צפתי הבריא, בעוד שהשופטים שראו אותו סברו אחרת.

את פרנסתו מצא צפתי במפעלי הפיתוח בסדום ובערבה. כשהיה צובר סכום כסף כלשהו, היה חוזר לתל-אביב, מכריז על הקמת מפלגה חדשה, עוסק בהוצאת שבועון שהיה פושט את הרגל לאחר שבועות אחדים, מחוסר קונים. כך, למשל, הקים לאחר רונה את מפלגת כנען עם סמל המאזניים, שהתחלפה השנה במפלגת מאזני צדק.

השבוע הסביר צפתי את הרקע למפלגתו החדשה: "הסכנה עכשיו הם הרוסים. כש' הרוסים כובשים איוזו שהיא מדינה, הם דבר ראשון הורגים את המלך. המלך זה אני. לכן עלי להזהיר מפני הרוסים." דעתו של צפתי על הערבים: "הערבי הוא חוזר ומלוכלך. הנשק שהוא מקבל זהו נזם זהב באף חזיר."

בין כל הופעות חג הפורים, שתל-אביב התברכה בהן השבוע, היתה האסיפה הפומבית אחת המאורעות המבדרים והמוצלחים.

אלבום סיני

לשם סיפוק ביקוש הקהל
עתה להשיג את אלבום סיני

בכל חנויות הספרים והקניסטים לעתונות

במחיר 1.800 ל"י

(ללא הרשמה) עד 31.3.1957

האלבום כולל:

- תאור מפורט של מבצע סיני באנגלית-צרפתית-עברית
- למעלה מ-100 צילומים

שי חי ותוסט, לאורך שנים, על נצחון כנגד אלפי מכשולים — המתנה האידיאלית לידידך בחוץ-לארץ.

פרס נוסף לנרשמים לאלבום סיני:

מפת סיני צבעונית בעברית ובאנגלית

במחיר מינימלי של 300 פר'

להשיג יחד עם האלבום בכל נקודות המכירה

אלבום סיני מיוחד

מהדורת-אבספורט-דהלוקס

להשיג החל מ-23.3.57 בכל חנויות הספרים והקניסטים

- מריכת עור מפוארת ב-12 צבעים
- 16 עמודים נוספים בצבעים מרהיבים, בחר-פסח מיוחדת

- הספור המלא של מבצע סיני בצרפתית-עברית-אנגלית
- מפת סיני בצבעים חים לכל רוכש האלבום

במחיר 2.800 ל"י בלבד

הזמן את הטופס שלך עוד היום

בתי מסחר הספרים או בקניסטים לעתונות.

בפורים מותר הכל ואפילו שחקנית תיאטרון הפועלים אהל, לאה דגנית, יכולה להופיע כנערה פולי ברנר בגרבי רשת, מה שאינו מונע ממנה שיחה רצינית עם ידידה.

פעולת תגמול מבצע רפאל קלצ'קין עצמו, בתגובה לפליקס של אשתו עם מלך המדבר, תוקף בלהט בת'מדבר חנינית מאד.

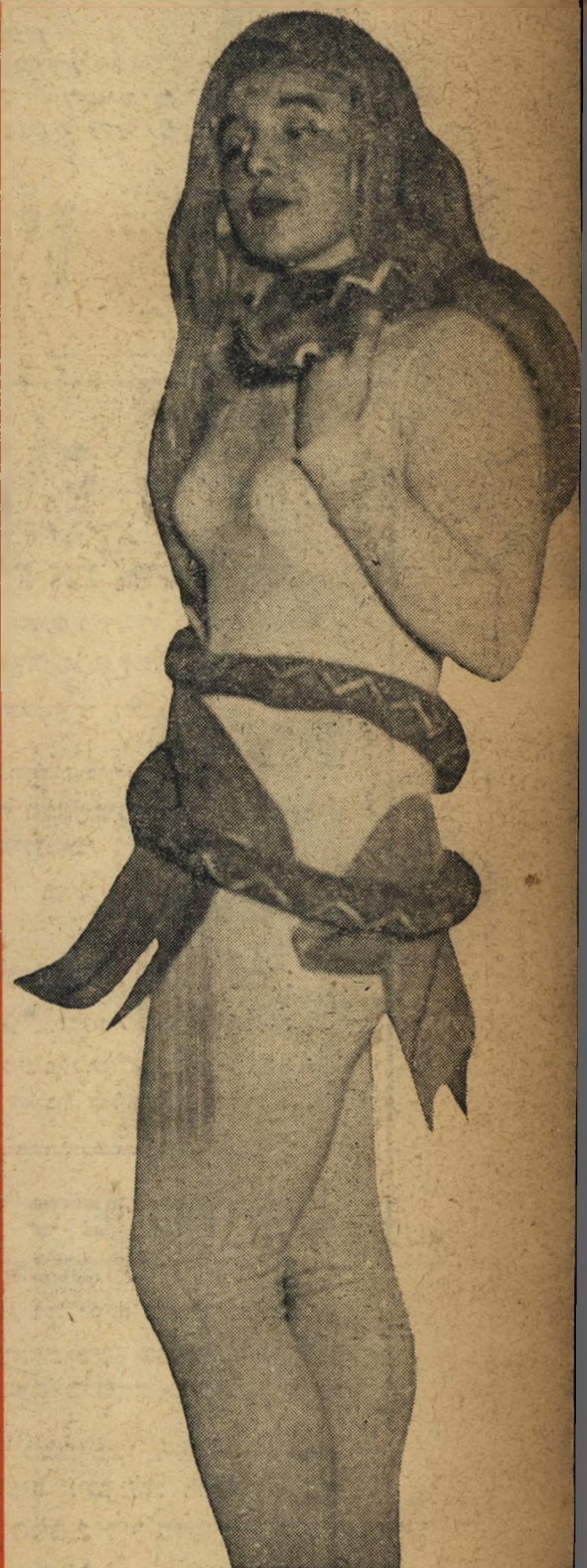
אהבה מדברית מוצאת את ביטויה בנשיקה מזרחית לוהטת, שמעניק איב'סעוד ללחיה של הדסה קלצ'קין, אשתו של שחקן הבימה רפאל קלצ'קין, המתעטפת בפרווה לתוספת של זימוס.

מה קורה כשעם שלם מחלים שנמאס לו להיות עצוב ומרוד

יין. אהבה ופנאי

כאשר רבים, נערכו השנה רק שני נשפים המוניים, ראויים לתשומת לב. היו אלה נשף אגודת הציירים בבית לויסון, ונשף הסטודנטים כי אולמי בית ציוני אמריקה. אבל פורים תש"ז היה פורים שקט. כמעט ולא נשמעו בו רעמי היריות וההתפוצצויות הרגילים והשמחה הרעשנית לא פרצה כמעט מקירות הבתים החוצה, אל הרחוב. ואילו מעגלי הריקודים ההמוניים ברחובות ובככרות היו הפעם קטנים, סחפו אליהם רק נוער. את הכמיהה הכללית לתהלכות קרניבל בטי או רכבות הצופים מכל רחבי הארץ, שהציטופפו על מדרכות הרחובות בתל-אביב וירוד שלים, כדי לחזות בעדלידע זוטא, שנערכה בהם. הקהל לא גילה בררנות יתרה.

היה זה שבוע של התפרקות לאזרחי ישי ראל. לאחר חדשים ארוכים של מתח גבוה בכל שטחי החיים, יצאו גדולים וקטנים לשי כוח ולשמוח. חיילי מילואים הפכו נסיכים, שוודיים וטבחים; משלמי המיסים נעשו אסאשים, מקסיקנים וכושים חפרידאגה. מעולם לא נראה בארץ עושר ופאר כה רב של תלבושות ססגוניות, מסכות מקוריות ומרי היכות עין. בחנויות הצעצועים אזלו כל אביזרי הפורים במהירות בלתי רגילה, עד שבקושי ניתן היה להשיג גם מסכת פורים רגילה. לקח העבר של השנים הקודמות, לעומת זאת, צמצם את מספר הנשפים הציבוריים ההמוניים. בתל-אביב, שכל אולמותיה היו כי שנים קודמות תפסים עלידי מוסדות ציבור

לנשום עמוק מצוה הרופא. לאחר שכוס היין שעל השולחן הורקה, אין זה משנה מה הוא בודק, העיקר שזה מדגדג. היטב את הפאציניטית, המרגישה מייד הקלה רבה.

כושים שניים מרמתיים יוצאים במחול פראי מטורף, כאילו הנערה המציצה מבין רגליהם, עומדת להיות נטרפת בארוחת הערב שלהם. הריקוד הוא ההקדמה, כנראה.

הנחש וחוזה. כמעט כל אחד מבאי נשף האמנים קינא בנחש, שחייב את גופה של נערה תמימה וחנינית זו, בתלבושת חזה אמנו.

המקסיקאי העצוב הוא לא אחר מאשר הצייר הישראלי ראובן, אשר בלכתו אל האשה, אינו שוכח לקחת אתו את השוט.

יוצא לשכוח ולשמוח אסיה

בתום שבוע השכחה, אספו אזרחי את בקבוקי המשקאות הריקים, קיפלו בושותיהם הספוגניות וטאטאו את הי הצבעוניים, כבר עשו זאת בלב כבד, ויחות והראגות לא נעלמו. הן רק פסקו בוע קצר. וכשהורדו המסכות, שוב נראו דושי דאגה.

מכל סיכס את המצב אציל צרפתי מן 17. חבוש פואת טאלק מבחיקה וגי כולת, ניצב אותו אציל שתוי על כסא, של אחד מאולמו בית לייסון, בו נערך ליירי, והשמיט מספר אמרות מברחות פוריות מייל: "אצלנו" אמר אותו כס, "כל יום פורים. חג הפורים הוא נורמלי היחיד בשנה כולה."

190 פורים פיות פירטים, מהראגים הודיים ושאר מסכות, שבחיי היום יום הם חברי לשכת המסחר הצעירה, שנשפה הצליח מאוד.

קנקן צרפתי סוטר רוקדת כרמלה גולדברג, על רצפת הזכוכית המוארת של מלון תדמור, כשמטביה מתפעלים

האפיפיור אדל קדוש, אך לאהוב — הוא לא יבוש. ביחוד כשהנערה בזרועותיו דומה מאוד לציור שעל גבי הצלב המשתלשל מצוארו.

לחיי האשה שבקיר! שותה אפנדי שתוי, אשר תלבשתן הצנועה של הנערות בתפאורת מלון תדמור בלבלה את חושי. כדי לנחם את עצמו — אחז בבקבוק בעל שלושת המימדים.

אין חניה מזהיר השלט, התלוי במקום שהגב מאבד את שמו הטוב. אבל יד הגבר איננה יודעת לקרוא, כנראה. הצביעו בעד תוספת לתקציב של חוק חינוך חובה!

קיבלה לעלמה של הצעות להשתתף בסרטים בריטיים... **אנה מניאני** חזרה החודש לארצות-הברית, מקום שם עומד המפיק האל חליה לשפחה בסרט אמריקאי שני, לאחר הצלחתה בשושנה המקושקעת... **שלושה שמות מצללים** מעולם הקולנוע נמציים עתה בבנקוק, בירת סיאם, סילבנה מנגנו, האיטלקיה שוהה שם בחברתם של המפיק דינו דה לורנטיס (בעלה) והבמאי רנה (גירבו) קלמן, להסרת סרט גיאוריא ליסטי חדש... **בספטיבל הנוער** שיתקיים במוסקבה, באוגוסט השנה, תיערך גם פגישת של שחקני קולנוע צעירים מכל העולם. בין המשתתפים יהודיעו על בואם: גינה לולובריגיה, ג'ארד פיליפ, אדי קונסטנטין וחיה הררית... **ראג' קא** פור, הצאפלין של הודו, שוהה עתה בברית-המועצות, שם הוא מסריט סרט הודי רוסי משותף... **דיאנה דורס**, פצצת המין הבלגית הבריטית, שזכתה לפרסום כשהשלה לבריכה בהוליבוד באמצעותו של נשף מפואר, זכתה בתביעת הוצאת דיבה נגד עתון, שפירסם תמונה מפוקפקת של המאורע. סכום הזכייה: 300 דולר, אותם תרמה דיאנה למטרות צדקה... **זיקטור ויקאס**, הבמאי הצעיר שהפיק לפני שמונה שנים בישראל את הסרט 48 שעות ביממה,

גדול המאבקים של ההיסטוריה, הוא חודר אל חברת האצולה בגינואה, כובש לבבות, מסתייף ונלחם כמעט בצבא האיטלקי כולו. מלבד כמה הברקות מקוריות, מצטיינות שאר סצינות התעלולים באי-מקוריות רבה. אולם דבר אחד יכול להיאמר לשבחן של הסרט: הוא מתאים לפורים כי הוא למעשה רק תחפושת של סרט.

שפתיים של נחש

שוד במדון טרופיקו (אורינו, תל-אביב: ארצות-הברית) — הוא מהדורה הולית בודית חדשה מסרטו של המפיק בוגארט הרי הסיירה הגבוהים, שהוסרט לפני 15 שנה. הגרסה החדשה היא טפשית בדיוק באותה מידה כמו השם החדש שנתנה הו ליבוד לסרט, הנקרא במקור: מתתי אלף פעמים.

זהו סרט גנגסטרים מהסוג הגרוע ביותר, המציע שהחברה לא תדון את פושעיה למי אסר, מפני שזה עלול לגרום להם אי נעימות. עד לסוף העלילה, מנסה הסרט בכל האמצעים לרכוש את אהדתם של הצופים לג'ק פלנס, גנגסטר בעל פרצוף של מתאגרף ושפתיים של נחש, המראה את גבורתו הרבה בפיצוץ גולגולתיהם של אורחים תמי

ג'ון פונטיין ב"קזנובה"
לבעלת האוסקר — בדיחות ישנות

נקבע עתה כבמאי לסרט אוטובוס התשוש קות, שיופץ לפי ספרו של סטיינבק, בהשיתפות ג'ון מנספילד.

תדרין

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **זה סטראדה** (ירון, תל-אביב) — יצירת מופת גיאוריאליסטית של פדריקו פליני האיטלקי, אודות הנערה המכוערת והמפגרת, המלמדת קרקסן אלים וחסר-לב להגיש בלבו ולחשוב במוחו. אנטוני קדין, גולייטה מסינה.

● **ג'רבו** (ארמון דוד, תל-אביב) — שבוע שמיני ליצירה קלאסית משותפת לאמיל זולא ורנה קלאמאן, על סמסאות פריז ואנשיהן, השיכרות וחוקי התורשה. מריה של.

● **אוקלהומה** (אופיר, תל-אביב) — מחזה מוסיקלי מרהיב עין ואוזן, שהוצג בהצלחה יוצאת מן הכלל, במשך שנים, על קרשי הבימה בברודוויי. בו נושאים בוקרים יפיתואר נערות טפשות וחמודות. מוסיקה של רוג'רס והמרשטיין. גורדון מקריאה, שירלי ג'ונס, גלוריה גרהאם.

● **בייבי דול** (אדיסון, ירושלים) — מחזה של טנסי ויליאמס על בני הדרום האמריקאי המושחתים, זוכה לעיבוד קולנועי, של איליה קאזאן, בו המין הוא ה"עקר. קרול בייקר.

● **קסרת הזהב** (מאי, חיפה) — מוסר של גנבים וכבוד של רוצחים, בעלילה גנגסטריית צרפתית של סוף המאה שעברה, גדושה אירור מקסימה. סימון סניורה, סרג' רגיאני.

מים והמטרת קליעי עופרת לגופות השוטר רים העומדים בדרכו.

רק שני טיפוסים מצליחים לזכות באהבתו המבצבצת מתחת למעטה נוקשה. האחד הוא כלב זעיר מאולף, והשנייה היא נערת מס' באה מושחתת (שלי וינטרס). את שניהם מוצא פלנס במעון הרים בהרי הסיירה, שם הוא מתכנן את מבצעו החדש לאחר ש"שוד מלון טרופיקו. אולם לפני שג'ק יגש ל"מבצעי ההרג שלו, היה התסריטן גאלץ להרוג 30 דקות מאורך הסרט. משום כך שלח את ג'ק לפלירט אהבים עם נערת כפר נכה (לורי גלסון). בעלת נטיה רומנטית בנלית, ממש כמו שלי וינטרס.

אין פלא שלאחר כל זאת מתרסק ג'ק בסופו של הסרט, לאחר שהוא גורה בידי חטיבה שלמה של אנשי משטרה אשר הוליכו מאלצת אותם לחסום באיש אחד בודד.

יומן החדשות

שתי גירסות

הצגת הבכורה של הגרסה השנייה מסרטה האיטלקי של חיה הררית, נערה חיוס, התקיימה השבוע ברומא. בגרסה זו שונה סיום העלילה ונערת היום האומללה אינה מאבדת את עצמה לדעת. שתי הגרסות של הסרט, בו משתתף גם סרג' רגיאני, יופצו להצגה... **מוריה** "ההוליוודי" מהחזק האוסטרית ממוצא שווייצי, הזוכה עתה להציג לחה גדולה בישראל, בסרטה גירבו, דחתה הזמנות מצד מפיקים הוליוודיים להשחק בסרטיהם. טענה מריה: "ההוליוודי" מהחזק סכנה לכל שחקנית רצינית". לעומת זאת

בקרו

פתחה מבטיחה

הראשון משורת תריסר בתי הקולנוע ב"תל-אביב, שהשלמתם תסתיים השנה, הוא קולנוע הצפון. ברחוב מרשל, ליד מלון קסטל, הוא יפתח השבת, בהצגה חגיגית של סרטו של לורנס אוליביה, לפי מחזהו של ויליאם שקספיר, ריצ'ארד השלישי. יהיה זה ללא ספק אחד הסרטים האמנותיים ה"טובים, שיוקרנו השנה על הבד הישראלי.

לורנס אוליביה התמחה כבר בעבר ב"הפקת סרטים לפי מחזותיו של שקספיר, במבצע קשה ומסובך, אשר אחרים, כדוגמת אורסון חלס, נכשלו בו לגמרי. עד כה הפיק אוליביה שתי יצירות ששספיריות הנאמנות ברוחן למקור: הנרי החמישי והמלכ.

אוליביה ביים את ריצ'ארד השלישי כדרכו, בתערוכת של תיאטרון וקולנוע. המונולוגים מועלים על ידיו בצורה תיאטרלית, על רקע סצינות פעולה סוערות, הנוטל מדיק לומי הטקסט את המלאכותיות התיאטרלית שבהם, והוסך אותם למחנה מציאותית.

גיבן מכוער למזכות. ריצ'ארד ה"שלישי הוא אחיו הגיבן והמכוער של המלך אדוארד הרביעי. בעזרת רשת מו"מ מות שטניות, הוא זומם ליטול את המלכותה לעצמו. תחילה הוא נפטר מקלינס (ג'ון גילגוד), אחיו השני, נגדו הוא מסית את המלך. בזה אחר זה הוא מחסל את כל שאר קרוביו ויריביו העומדים בדרכו אל המלכות, עד אשר הוא מוכרז למלך.

אולם שלטונו עקוב-הדם אינו מאריך ימים. אויביו וגם אנשי הסוד לשעבר, מתלכדים ומחוללים מרד. בועמו ממשיך ריצ'ארד (לורנס אוליביה) לקטול ולהשמיד את כל מי שחשדו נופל עליו, יוצא לקרב נגד חילות המורדים. בקרב הוא מגלה גבורה עילאית, אולם הגורל משיגו והוא נופל במערכה.

מלבד אוליביה וגילגוד משתתפים בסרט שחקנים בעלי שיעור קומה כסר סדריק הרדחיק, בתפקיד אדוארד הרביעי, ואלף ריצ'ארדסון, בתפקיד האציל בקינגהם, וקלייר בלום בתפקיד הליידי אנה.

סרטים

התרחשויות משעממות

נערה בנמל (המרכז; תל-אביב: ארצות-הברית) — היא פייר אנגלי התמימה, שהטריחה את עצמה עד לפורט אפריק ש"במרוקו כדי להופיע בסרט-מתח מגוחך ו"בלתי מותח לחלוטין. היא מופיעה בדמות רדגית ספרדית חסרת דרכון, שחצתה את הגבול ללא רשות, כדי למצוא פרנסה ב"מאורה מפוקפקת בקסבה המקומית.

בין ריקוד לסיון אונס, היא מוצאת את עצמה מעורבת בפרשת רצח מיסתורית של בעלת ביתה, העשירה בתכשיטים ובמאה בים. באותו מצב בלתי נעים מוצא את עצמו גם בעלה של הנרצחת, החוזר פצוע מאיו מלחמה מיסתורית. וכאן מתפתחת תסבוכת חקירות, כשכל אחד חושד בחברו ורק הצופה יודע בדיוק מי רצח — דוקא הדמות הצדדית שאיש לא חושד בה כרגיל. הסרט, שהוא תוצרת של שיתוף פעולה של יצרנים ושחקנים מכל ארצות העולם פחות או יותר, מצולם אמנם במקום ה"התרחשויות עצמן ולא על רקע תפאורות. הצרה היא רק שההתרחשויות עצמן הן מ"שעממות.

תחבושת לבורים

ילדו הגדול של קזנובה (תכלת, תל-אביב: ארצות-הברית) — היא קומדיה קלילה גדושה מהתלות ובדיחות ישנות למכביר, בה משתתף צוות שחקנים שהתסריט אינו ראוי לו כלל וכלל. ביחוד מפליאה השתתפותה של שחקנית כגון פונטיין בסרט מעין זה, ג'ון, הידועה כאחת השחקניות הדרמטיות הטובות של הוליווד, בעלת פרס אוסקר, נפרדת בעלילה המתרחשת באיטליה של המאה ה-18 מכל הדרמות שנהגה לגלם בעבר ומנסה ללא הצלחה רבה לשחק דמות קומית.

במרכז הסרט הקצר (85 דקות) עומד כ"מובן בוב הום. בתפקיד מיפו פופוליו, עוזר חייט עני המתחפש בבגדיו של קזנובה —

סינרית **אכספורט**

הכר יש כה:

מיני הטכר ריחיים וחשובים.
הנייר רכן ורק ואינו מורנש
כזחן העשון. חפיסות מהודקות
כאריזה אוטומטית נוחה.

20 סינריות
490 פרוטה

המעשן! כך בעקבותי

עשן **אכספורט** וחהנה.

אחים כירינו בעים

הקניות הטובות בתל-אביב

הלבשה

● מתנות נאות לחג מגישה הח' גות האלגנטית ויקטור ברחוב בן-יהודה 6, ליד מוגרבי. בין השאר: כרונות דיסטין אמריקאיות ודוגמות חדשות איטלקיות, מכנסי דקרון לאביב, גרביים במודלים מקוריים. החידוש הגדול בחנות: מכנסיים נהדרים לגברות דקראת האביב. מלאי עשיר במחירי פרסום.

● את אריגי הצמר המוכחרים משיגים במיוחד בחנות **בראון את בילר** ברחוב נחלת בנימין 43 (טלפון 4005). מיטב הבדים מתורצת הארץ ותוצרת חוץ נמצאים לרשותך. לקראת החגים, אצל **בראון את בילר**, הדואגים לא רק לאיכות משותפת אלא גם למחירים נוחים ולשרות אדיב.

מתנות

● ריחות עדנים ותמרוקים נפלאים מוכרים כל אשה העוברת ליד הח' גות **סמדר SEMADAR**, ברחוב פרישמן 77, מול ככר מסריק. תוכי לי למצוא בסמדר את המתנה ה"אינאורה ביותר לכבוד החגים: כל סוגי התמרוקים המשובחים, תכשיטים וכן דברי קישוט היפים לאשה ולבית. מבחר עשיר ורבוני.

ביום ג' בשבוע שעבר שלח שר-הדואר
ד"ר יוסף בורג מאמר לעיתון הצופה
באמצעות הדואר, כשהגיע ביום ה' לחיל-
אביב, סר למערכת וביקש לתקן כמה
נקודות במאמרו. כשהתברר לו להסתמך
כי מכתבו טרם הגיע, טלפן שר-הדואר
מיד לירושלים והורה לפתוח בקריה ב'
משרדו, מדוע מכתב שנשלח ביום ג'
לא הגיע לחיל-אביב ביום ה'. המאמר עז'
מו שנמצא עלי-יד עובדי הדואר המבזהלים
באחד השקים, הועבר בו ביום לתעודתו
... מתוך מאמר שהתפרסם בעיתון יומי
גרמני נפוץ, מסתבר כי ישנם שני ראשי
ממשלה בעולם המכונים בפי עמם בכינוי
"הקוק". ראש ממשלת מערב-גרמניה קרוי
ראש ארנואר וראש ממשלת ישראל
דוד בן-גוריון... כאשר השב ביגיי
לשאלתהו של ח"כ אהודות העבודה יגאל
אלון בדבר שובם של המצרים לעזה, בלשו
כל ח"כי אהודות העבודה בהיעדרם מאולם
הכנסת, כששאל ח"כ חרות שמשון ירי
נצימן היכן הם, השיב לו חברו לסיעה
חיים למדאו: "הם מדביקים עכשיו כרר
זים ברחובות וגד הנסיגה". . . . בסס
קבלת הפנים שנערך השבוע בעיריית רמת'
גן לשגריר צרפת בישראל פיייר אן
ז'ירבר, אחיי קריאת רחוב רמת-גן על
שם האומה הצרפתית, סיפר יושב ראש
הכנסת יוסף שפרינצק כי בימי השלטון
התורכי השתתף בהפגנות שנערכו במקדה'
ישראל נגד אלה שניסו להנהיג את הצר'
פתח כשפת-דיבור במקום העברית, "עכ'
שיו", אמר שפרינצק, "הגענו לכך שלא רק
בישראל מדברים עברית — אלא אפילו
שגריר צרפת נואם אלינו בשפתנו". . . .
לאחר שח"כ ציי' שוישנה פרסין הת'
לונגה כי מפלגתה ניסתה להקים סיעת
נשים מאחורי בנה, הזכיר ח"כ ציי' שמוחה
בבה' את המעשייה המפורסמת על ביאלק,
שקיבל פתע בביתו את פניה של שוישנה
פרסין במלים: "גברת פרסין, אנא קחי לך
שני כיסאות ושבי!" והוסיף: "מאחורי בנה
הגברת של הגברת פרסין אפשר היה לארגן
לא רק סיעה, אלא אפילו מפלגה שלימה."

ח"כ אחדות העבודה **יגאל אלון** זכה השבוע בחוגי חרות. לאחר השלמת מפלגתו עם הנסיגה, לכינוי חדש: "הנפס המפוצלת מגינסו". . . . משלחת של יישובי רצועת עזה ביקרה השבוע אצל שרה-אוצר **לוי אשכנזי**, וביקשה את תמיכת האוצר ב"משימות הבטחון שהוטלו עליהם מחדש, עם שובם של המצרים לרצועה. התגונן אשכול: "המצב קשה", אבל לאחר ה"תגונה", טענו חברי המשלחת, "הרי דובר על כך שנקבל מחדש את המענקים". גולדה עתה, השיב אשכול, "ראיתי רק את גולדה. את הגולד עוד לא ראיתי". . . . כשיצא

סימה מסקין ומרדכי נמיר
בנשף האמנים, קצת ידידות פורימית

● **שר האוצר לוי אשכול**, על חקציב הסוכנות היהודית: „הוא כמו גבינה הולנדית — יפה מבחוץ ומלא חורים מבפנים.“

● **ח"כ מר"ר משה סנה**, בדיון על חקציב משרד הסעד: „את ההקצבה לילד הקטני ל-4 ל"י, אולם לכלב של המשטרה נותנים 15 ל"י ולסוס של המשטרה — 46 ל"י.“

● **ח"כ הפרוגרסיבים אירוב כהן**, באותו דיון: „התמיכה הניתנת לאלפי זקנים היא מעין תמיכה לגסיסה, שאינה מספיקה לא לחיים ולא למות.“

● **שגריר ישראל בארצות-הכרית אבא אבן**, בשיחה פרטית: „אני חולם על היום שבו אתעורר בבוקר ולא אראה את ישראל בכותרות הראשיות של 12 העיתונים היומיים שמגיעים אלי.“

● **שריהניוך זלמן ארן**, כנשואל אם מסמך בידו מסוים: „מימי עוד לא איבדתי מאומה מלבד שנותי.“

● **ח"כ אלמוני**, על אחד מיריביו הפוליטיים: „יש לו שכל, אלא שהוא איננו אוהב להשתמש בו.“

● **כתב „דבר“ מאיר בראלי**, אחרי שהחלסת בית-הדין העליון כפתה על המשטרה לפתוח את תיקה בפני בית המשפט הון בפרשת עמוס בן-גוריון: „לגבי המשפט הנוכחי תהיה להחלסת זאת משמעות אחת — קודם כל, גופלת הסענה שמישהו מסתתר מאחורי תיקים שאין לפתוח אותם.“

● **כתב „ידיעות אחרונות“ עמנואל פרת**, לאחר שאיש שורת המתנדבים אליקים העזני נידון ל-10 ימי מאסר על סירובו לגלות את מקורות האינפורמציה שלו: „הוא לא אסיר. אלא אסיר-תודה.“

● **הסופר שמואל יוסף עננזן**: „הדתים של היום אינם מקפידים על שלטת קטן, שלובשים תחת הבגד, אלא מקפידים על ירמולקה, שנראית כלפי חוץ.“

● **השחקן אלכסנדר יהלומי**, בהציגו בנשף פורים את הזמרת יפה ירקוני, אשתו של ישעיהו („שיקה“) ירקוני: „שני דברים פופולאריים היא אר-אוהבת — את השירה ואת השוורה.“

● **אדמואל צ'ארלס ראנדאל בראון**, מפקד הצי האמריקאי הששי בים התיכון, על אפשרויות הצי שלו במקרה של מלחמת עולם: „במלחמות מנצחים ושרידים של כוחות מושמדים.“

בלונדון עומד להיערך בקרוב קונצרט מיוחד של התזמורת הסימפונית האלה, שהכנסותיו יוקדשו לנטיעת יער על שמו של המנצח הגדול **ארתור ניכסאני** ששל המנצח, כהרי יהודה בישראל, על הקונצרט, שיערך בסתום של שגרי ישראל **אליהו איליט** והבנצחים **פייז מונטגו ושארי מניש**, עומד לנצח **סיר ג'ון בארביי רולי** . . . מאורע מוסקלי אחר, הראשון אחרי אלפיים שנה, אירע בתורכיה, כי שם המנצח **ליאור זינגר** נצח לראשונה של התזמורת הסימפונית של קושטא, שביצע בהזמנות זאת את היצירה הישראלית הראשונה: סוויטה ישראלית של **פאול בן-חיים** . . . בתוכנית גלי צה"ל, קלט מסטרה, שהוקלטה באחד ממסכני הנחל-התבסס הצוות לענות על השאלה מה הם התיכונים הקשים ביותר בנחל-התשובות, אלפי סדרה-קושי: (1) לעביר קורס מכ"ם. (2) לראות סרט של מיליקן במונר. (3) גוגלי, א. יורה ארן, צברית '56

אחרי העדליע הפושרת שנערכה השנה בתלאביב, הבק את דעתו מארגן נשפי הפורים התלאביביים של שנות השלושים, **נציר ברוך אגדתי**: "לאחר תוכנית כה יחזרת, חיים מציע לראש עיריית תל-אביב **לכונן** ששנה את שמו ל- 'העירון'... כשהודעה לבנותו לאחר על מכונתו, שהוצגה אליו מסעם העירייה, להסתפק במוניות שירות. הציע אז מחבר עירייה: 'אולי תחליף את המכונת ב- 'סוס'. כדוגמת ראש העירייה **מאיר דיזנגוף** המנוח?'. הסופר **שלום אש** בבייר מיד לאחר החלמתו ממחלתו אצל מחולמי החודשים שהגיעו לבתינו, הלך ל- מאר מכן את ראש מועצת בתים **דרוך** מארי ואמר לו: 'הגני מודה לך מאוד על שאתה מבאי לי את החומר לרומאנים שלי ממש עד לפתחו של בתי'... נמשך הפורים שנערך על-ידי אגודת הצירים האולמי בית לייסין בתלאביב, נראו שר-עבודה **מרדכי נמיר** ואשתו של שחקן הבימה אהרן מסקין, **סימה**, כשהם משר-תים בידדות סורימית עליה (ראה תמונה).

ת"א טלפון 24749

הכל כרגיל

כמה אתה משתכר לחודש, או כמה עלתה החליפה, או מדוע אתה מגדל זקן, ואם אתה נשוי, ובעד מי אתה מצביע. כל אלה עניינים פרטיים בהחלט, והרי ענין פרטי הוא קדוש. אחרי ויכוח ממצה על רמת הטלביזיה של הבית, ביטוי בהשקפה לרמת הטלביזיה המסחרית" (המממנת את עצמה בעזרת מודעות נחמדות מאד בין תוכנית לתוכנית) גושש אנדרוס הגדול את חברתו. במקומו בא פול, ילדהבעיות של דון.

פול הוא בן 16, צעיר בלונדי בעל אף מזוקק, תלמיד גמנסיה קלאסית, שגילה בעצמו כשרון לגיטארה. הוא הרכיב קבוצה של שלושה מנגנים, מופיע עמם בבתיקה בתוכנית של שירים לפי סגנון אמריקאי חדש בשם סקיפל. דון אובר עצות. אין הוא בטוח שבנו באמת מוכשר להיות מוסיקאי. לכן אין הוא עוזר לו להופיע בטלביזיה, דבר שיכול היה לסדרו בנקל.

פול די נרגש, מספר על הצלחות הערב. הוא ביישן, שקט, נחמד מאד. גם הוא אינו מעוניין, כמו בן, בפוליטיקה, נסיונות ידידי להסיח את הויכוח לאפיק זה נכשלים לחלוטין.

★ ★ ★

המנון מלא לנסיך. משרד הבסחון הודיע כי בהתאם לרצון המלכה ינוגן להבא ההמנון הלאומי במלואו בכל עת שתיתן הצדעה מלכותית להוד רוממות המלכותית, הנסיך פיליפ, הדוכס של אדינבורג, מצפים כי גופים אזרחיים ירצו, בהזדמנויות מתאימות, לנהוג באותה דרך. במסיבה שנערכה אתמול במאנשון־האוד לנסיך פיליפ, נוגן ההמנון בפעם הראשונה במלואו לכבודו.

בעיות שמפניה. הדגם החדש של וייקאונט 800, המשרת בקו לונדון־פאריס, יצר קשיים חדשים שאינם קשורים בהנדסה אווירית. במטוס מוגשת ארוחה עם שמפאניה. אי אפשר למנוע כוס שמפניה אלא אם כן מחכה הידלי עד שהבועות שוככות. הדבר נמשך בכל פעם 15 שניות, ובמטוס ישנם 57 מקומות. חברת ב. אי. אי. חישבה כי הדבר יצריך בסך הכל קרוב לרבע שעה, ואילו הטיסה כולה אורכת 65 דקות בלבד.

★ ★ ★

די הזמין אותי לתיאטרון. ההצגה — "עירום עם כנור" — נערכת באחד התיאטראות בקירבת פיקאדילי. הקהל לבוש חליפות־ערב. כל גבר קונה לגבירתו, בהיכנסו, קופסה של ממתקים. לפני ההצגה משוחח הקהל בקול נמוך. התיאטרון יפהפה.

המחזה אינו חשוב — משהו על צייר מודרני בעל שם עולמי. אחרי מותו מתגלה בצורה משעשעת שמעולם לא צייר תמונה. הן צוירו עלידי זונות. נערי־רחוב ומשוגע דחי. הקהל נהנה לשמע ההתקפה על "מוסיקה ללא מנגינות, ציור ללא דמויות, שירה ללא קול, ספרות ללא עיללה." תחי השמרנות.

אי אפשר להציג מחזה כזה בארץ. הכל חלק, הכל מתגלגל ללא הפרעה של רגע. המסך עולה, ומיד, ללא שהות של חצי שניה, מתחילה העלילה לזרום. השחקנים, ובראשם ג'ון גילגוד הגדול, מדברים ללא מאמץ. הקהל תופס את הגוונים העדינים ביותר ומתגלגל מצחוק אחרי כל כמה משפטים. הדבר אפשרי רק כאשר שפת ההצגה היא שפתאם — גם של השחקנים וגם של הקהל.

בהפקה עובר רחש. מסתבר כי הנסיכה מרגרט יושבת בשורה השלישית. כל אחד רוצה להסתכל, מבלי שיורגש שהוא מסתכל. הסדרנית מבחינה בסקרנותו ונותנת לנו עצה: ליד הקיר יש מבחר של ממתקים. אפשר להסתכל בו ובאותה שעה להציץ בנסיכה, מבלי שהדבר יורגש. הנסיכה היא נערה פשוטה, לא יפה, המעמידה באומץ־לב פנים כאילו אינה מבחינה בכל התכונה סביבה. ובאמת קשה להרגיש בכך.

ביום ההצגה מנוגן ההמנון, כמו אחרי כל הצגה בבריטניה, ואנו יוצאים לשוטט בפיקאדילי. תדי הוא טיפוס מענין: יהודי בריטי אמיתי, גבוה, מנומס מאד, מאופק מאד, דור שני בבריטניה, יצור של מעילי גבירות מעור פלסטי. בנעוריו שהה שנה בפרדס־חנה. אחר־כך התגייס לגדוד המשמר המלכותי, יחידה אריסטוקרטית מאד של פרשים, מתוך תקווה שהיחידה תועבר לארץ, אולם נשאר באנגליה. הסוסים החולפו בטאנקים.

ביום שהועלה לדרגת סמל, הסתלק תדי הביתה ללא רשות, כדי להראות את הדרגה לאמו. שני שוטרים צבאיים באו לאסרו. האם התמימה לא הבינה במה הענין, חשבה את שני המפצדיקים לידידי בנה והזמינה אותם לכוס תה. הם שתו באדיבות, לקחו את תדי והכניסוהו לבית־הסוהר. שם הורידו לו את הדרגה. שם גם הכיר חבר, ממחנה אחר, שנכלא בעבירה דומה.

לחבר היתה אחות, האחות מצאה חן בעיני תדי. כיום היא אשתו ואם שני ילדיו. הם גרים ברובע טוב בבת נאה, בעל חמשה או ששה חדרים בשתי קומות, יחד עם העוזרת. רוב השכנים הם יהודים, כי יהודי בריטניה נוטים להתקבץ בשכונות מסוימות. ההורים, הקרובים ברובם מאד לענין הציוני, על אף היותם אנגלים לכל דבר, אינם רוצים שהבנים ישכחו שהם יהודים.

פיקאדילי היא ים של אורות צבעוניים, אלפי כתובות־פרסומת ססגוניות. בפינות עומדות היצאניות — כמה מאות גבירות, רבות מהן יפות, לבושות יפה. אפשר להכירן על פי הפרחת וצורת העמידה.

האנגלים אינם מתנגדים ליצאניות. להיפך. הם חושבים שזה מוסד חברתי מועיל מאד. אפילו הגבירות מפליגות בשבחו. לבעלים דרושה מדי פעם הרפתקה, כך הן אומרות, ומתבט שזה יסודר כך, בצורה בלתי־מסוכנת.

היצאניות נקראות "נשות־עסקים". פעם בשבועיים, בדיוק, הן נאסרות בעתן שידול לזנות, מובאות לבית־המשפט, נקנסות ב־10 ל"י, ומשוחררות. זה מעין מסי־הכנסה. חוץ מזה מניחים אותן השוטרים במנוחה. הן מחכות ברחוב — ככול שהרחוב יותר אריסטוקרטי. כך המחיר יותר גבוה — ולוקחות את הלוקחות לדירותיהן המהודרות, הנמצאות ברובעם היותר אלגנטיים של לונדון.

רק לעתים רחוקות פונות נשות־העסקים בעצמן לעוברים־ישיבים, בשאלה מנומסת כגון: "התרצה לבוא לדירתך, מותק?" הפרס מגיע בלי ספק לאותה צעירה שקראה אחרי, בערב ערפילי, ליד הייד פארק: "התרשה לי לשים את רגלי על גבך, יקירי? הלילה קר מאד!"

★ ★ ★

שמלה חדשה לאשת הסרן. אשה שהפכה לאשת קצין ניסתה לפרש כיצד על משפחת קצין לחיות, סיפר אתמול אלוף לבית־משפט צבאי בבאלפורד. הבעל, סרן וינסנט ג'ורג' שו, מבית־הספר למדידות צבאיות, נדון לגירוש מן השרות. הוא הודה שביצע חמש עבירות של מעלית־כספים, בתפקידו כגזבר חדר־האוכל לקצינים. אלוף מיכאל קוף, מפקד בית־הספר, אמר שגברת שו קנתה שמלה חדשה, מפני שעל אשת־קצין להיראות תמיד לבושה כראוי, וכן כובע חדש, כפפות חדשות, נעליים חדשות וארנק מתאים לצבע השמלה. "כמה מנשותינו יכלו להרשות לעצמן לעשות זאת?"

השובר נלקח לים. אוניית־המשא ליציה, 3534 טון, הפליגה אתמול 35 מיל בכיוון לגנואה, ואז פנתה לאחור וחזרה לנמל, מפני שלקחה עמה בטעות את שומר־הלילה. נציג האוניה אמר: "אין לנו הסבר. זהו המקרה המשעשע ביותר שקרה ב־25 שנותי על הים, וההפסד הוא ניכר מאד."

★ ★ ★

לפי אנגלים עומדים כפיות פעורים ובעיניים נוצצות מרוב תאווה־קניה, לפני מאות הדוכנים, ושותים את דבריה־התעמולה של המוכרים. זהו וייטצ'אפל, יום ראשון בבוקר, יהודים מכל הסוגים מוכרים סחורות מכל המינים, בעיקר מינים שאינם שמים כלום. אולם דבריהם שמים זהב.

(המשך בעמוד 18)

Helene Curtis spray net

מספיק ל־4 חודשים - עולה רק 4500 ל"י מחזיק יפה את התסרוקת 48 שעות

הלן קורטיס

דרשי במספרה, בפרפומריה ובבית המרקחת

גם אתה יכול

ליהנות ממים חמים חנם בכל שעות היממה

אחרי מחקר במשך חמש שנים הצליחו יצרני דוד שמש מירומית להגיע לשימוש מעשי בהמצאותיהם ולייצור המוני של מתקנים לנצול אנרגיית השמש.

יותר מאלפים משפחות בישראל כבר נהנות משפע מים חמים בכל ימות השנה.

חלק גדול מאלה כבר החזירו לעצמם את השקעתם בדוד השמש מירומית על־ידי חסכון בדלק ובחשמל.

דוד שמש מירומית

רחוב הירקון 106

טל: 21964 תל אביב

הצלחה בלתי משוערת היתה לקבוצת מכבי חיפה, מביקורה של הקבוצה באורחת מהונגריה דו"א אופוסט. למרות ש מספר המשחקים הצטמצם לשניים בלבד, הם משכו קהל רב והכניסו לקופת הקבוצה סכומים גדולים ובלתי צפויים מראש. למעשה נחשב הביקור מלכתחילה לכשולן והצירות ההונגרית בישראל אפילו התחייבה לכסות את ההפסדים שייגרמו לקבוצה המארחת. משום כך היתה ההצלחה הכספית הבלתי רגילה הפתעה בעתה... **הכדורגלן אשר מצא** חן ביותר בעיני המומחים של הקבוצה ההונגרית היה שחקן מכבי שתחזיקוהו ישראל בדרור. ישראל, אשר שימש קפטן הנבחרת הישראלית, זכה לי שבחים רבים, ביחוד מפיו של פרנץ שבש, מי שהיה בשעתו תחשור הספורט בהונגריה. אמר שבש, שבשחקן את שיטת משחקו של בן דורו: "אתה צריך להכנס יותר חזק ביריבים שלך". ... **עתה מותר לגלות** כי זמן קצר לפני הופעת סגל הנבחרת הישראלית במשחק נגד הקבוצה ההונגרית, עמד בפני התפוררות כתוצאה ממחלוקת פנימית. היה זה כאשר יעקב חודורוב, שוער הנבחרת, עמד על דעתו שאמציה לבקוביץ ישחק כבלם ולא ישראל בן דורו, כיון שהוא רגיל אליו יותר. כדי למנוע מחלוקת, ויתר בן דורו על התפקיד החשוב... **מועצדת ההצלחה הכספית** שבאה לה מביקור זה של דו"א אופוסט, החליטה אגודת מכבי חיפה לארגן בפעם הראשונה בתולדות הכדורגל בארץ טורניר כדורגל בחג הפסח. לפי התכנית ישתתפו בטורניר ארבע קבוצות: שתיים ישראליות, אחת הונגרית ואחת ברזילאית, אוסטרית או בריטית. המשחקים יתקיימו בצורת ליגה ויערכו אחת לשבוע, ביום שני באיצטדיון רמת גן... **מאמן הכדורגל ההונגרי** אנדר קיש החל השבוע לאמן את קבוצת מכבי חיפה... **קבוצת הכדורגל של מכבי תל אביב**, הסובלת ממשבר חמור כתוצאה מפציעתם של כמה מטובי שחקניה ומפרישתו הבלתי ברורה עדיין של נח רוניק, מנסה עתה להכניס לקבוצה הראשונה מספר שחקני נוער בכל משחק, כדי לבחון מי מהם מסוגל להשתלב בקבוצה הראשונה... **מדידת שדה** למרחק של חמישה קילומטר יערך בשבת הקרובה בעכו, בחסות בית הספר לקציני ים במקום, ובנו ישתתפו רצים עד גיל 18 בלבד... **משדר הדואר** נענה לבקשת מרכז המכבי העולמי להוציא בימי המכביה החמישית, שתתקיים בסוכות, בול מיוחד על נושא ספורטאי. מכרז על כך יפורסם בקרוב... **לאחר סירובה** של תורכיה לשחק נגד נבחרת ישראל בכדורגל במסגרת משחקי הגביע העולמי, ולאחר שהנהלת הפי"א עמדה על קיום המשחק, הודיעה תורכיה על פרישתה ממסגרת המשחקים. לישראל נשאר להתמודד עוד בי בכית האסיאתית עם המנצחת במפגש המוקדם של סין ואינדונזיה וכנראה שתעלה למשחקי רבע הגמר ללא כל משחק. יש לשער כי המנצחת מבין שתי הארצות המזרחיות תלך באותה דרך שתורכיה בחרה בה, מטעמים פוליטיים.

תדריך

מאורעות אלה, מתוך מאורעות של השבוע הבא, עשויים לעניין את חובבי הספורט:

- **מכבי תל אביב** — **מכבי יפו** (י"פ; מגרש באסה; שבת; 3:00) — למרות שבסיבוב הראשון ניצחה הקבוצה התל אביבית בהפרש שערים משכנע (4:0), עלול משחק זה להסתיים בתוצאות שונות, נוכח ירידתה של מכבי תל אביב.
- **הפועל תל אביב** — **הפועל רמת גן** (י"פ; מגרש באסה; שבת; 1:00) — ריצתה המהירה של הפועל תל אביב לקראת האליפות, עלולה להתקל במכשול, מצד יריבה עקשנית מאז ומתמיד. בסיבוב הראשון ניצחו התל אביבים 1:0.
- **הכח תל אביב** — **הפועל כפר סבא** (תל אביב; מגרש בני יהודה; שבת; 11:00) — יהיה המשחק המרכזי בליגה א' בכדורגל והוא יקבע את העדיפות בדירוג בראש הטבלה, בה צועדות שש קבוצות בהפרש נקודות קטן מאוד.

סיפורו האישי של הכדורגלן הגדול, שהוכיח שהוא גם מאמן מדוע התפוצרתי

במשך שנים רבות עמד אלי פוקס בראש הכדורגל הישראלי. היה השחקן הנערץ ביותר בישראל. לאחר שנייתק את קשריו עם מכבי חיפה, קבוצת הכדורגל שהוא אימן והעלה לפסגה. על כל מה שהתרחש מאחורי הקלעים של פרשה זו, והאופייני לנעשה באגודות הספורט בארץ בכלל, מספר האיש עצמו. ספור זה הוא חלק מהפרק האחרון של ספרו של אלי, העומד לצאת לאור בקרוב.

— מאת אלי פוקס —

את פרשת יחסי עם מכבי תל אביב ככדורגלן, סימתי בתקופת השיא שלי. כבר במשחקי הנבחרת כדורסל אפריקה הרגשתי כי החבל ביני ובין מאמן הקבוצה, גירי בית הלוי, עומד להקרע. החלטתי שעלי לומר את הקריירה בעודי בשיא, כקפטן הנבחרת הישראלית, כדי שלא הקהל יקבע לי את תאריך הסתלקותי ממגרש הכדורגל.

במשך כמה חודשים ניתקתי את עצמי כליל ממשחקים ואימונים. ישבתי רק על יציעי המגרשים וחיפשתי את עתיד. הרגשתי בתוכי נטיה טבעית להתחיל להיות מאמן, אבל פחדתי שמא מחוסר השתלמות תיאורטית, אכשל. עד אשר, באחד הימים, בשבתי על היציע באיצטדיון רמת גן, במשחק בין לאציו האיטלקית לבין מכבי תל אביב, ניגשו אלי שני עסקנים מוכרים מאגודת מכבי חיפה והציעו לי לעבור לעירם ולאמן את קבוצתם. קבוצת מכבי חיפה היתה אז בשפל המדרגה ונוקדה לרחמי קבוצות מכבי אחרות, שיחזיקוה בליגה הראשונה. לא הרגשתי כעצמי את הכוח ליטול קבוצה כושלת זאת ולהעלותה על דרך המלך. היססתי וביקשתי שהות להימלך בדעתי ובדעת אשתי. אנשי מכבי חיפה האיצו בי, הבטיחו לי היום וגבעות — שהתבטאו בסיכום בהשגת דירה על הכרמל, מקום עבודה נוח ומשכורת כמאמן הכדורגל של האגודה.

באוקטובר 1954 עברתי לגור בחיפה. כבר באימון הראשון של קבוצת הבוגרים נוכחתי לדעת כי היסוד הוא פגום, ומן ההכרח להקים קבוצה מבראשית. החילוני באימונים של ארבע פעמים בשבוע של קבוצת הבוגרים, מילואים, נוער ונערים. כתום מספר חודשים בחרתי לי קאדר של 20 שחקנים, מתוכם החלטתי להקים את הקבוצה המחודשת של מכבי חיפה.

זה היה חודשים מועטים לפני שהחלו משחקי ליגת 1955. המטרה שהצבתי לעצמי היתה להקים קבוצה שתחזיק מעמד בליגה בכוחה היא, ולא בחסדי אחרים. שמתי את הדגש על אימונים להעלאת הכושר הגופני ורק לאחר מכן החילוני לעבוד על שלד בריא לקבוצה.

★ ★ ★

כל המכות בכת אחת

העבודה היתה קשה. בבוקר עבדתי כגובה בחברת החשמל, ואת כל שעות אחרי הצהריים והערב הקדשתי לאימון הקבוצה. התוצאות הורגשו מיד. אפילו מהר מדי. כבר בתום השנה הראשונה, תפסה קבוצת מכבי חיפה את המקום השישי בטבלת הליגה, מתוך 14 קבוצות מתחרות! מקבוצת תחתית, שנאבקה שנים על קיומה, הפכה להיות קבוצה סנסציונית, שזקפה לעצמה לא רק נצחונות על קבוצות רק אלא אף סחטה נקודות מהליתנים.

ההתקדמות הלאה היתה הדרגתית ודרשה זמן. אולם עסקניה של מכבי חיפה, שבמשך שנים התרגלו לנהל קבוצת אשפתות, סונחרו מן ההצלחה של השנה הראשונה ורצו את ההעלאה במהירות גדולה — גדולה הרבה יותר מאשר בן אנוש מסוגל להשיג.

בסיום עונת 1955/56 תפסה הקבוצה את המקום החמישי בטבלה. אבל מקום זה לא סיפק את עסקניה. החיכוכים המעשיים ביני לבין הנהלת הקבוצה החלו ברגע בו הבטיחו לשחקנים, כפרס על מאמציהם, נסיעה לחוץ לארץ. הכרתי את דרגת המשחק החיונית כדי להשיג תוצאות של כבוד בחוץ לארץ, והזהרתי מפני תוצאות חמורות של מסע בטרם עת. אבל הם היו כבר מהופנטים מהתוצאות הטובות של הקבוצה בליגה ובמשחקים נגד אורחות מהחץ.

ראיתי שצפוי משבר מוראלי בקבוצה והחילוני לתמוך ברעיון של נסיעה קולקטיבית של נבחרת עירונית חיפאית, כי פחדתי ממשבר. ואת אשר יגורתי בא. תוך עונת המשחקים נפגע חוט השדרה של הקבוצה. גורגיוס חור לקפריסין, בן צבי עבר לתל אביב. תוך משחקי העונה נפצע החלוץ המרכזי לוי בברכו והשוער נחלש גם הוא. בקיצור, כל מכות איוב ניתכו בכת אחת. הרגשתי כי הגיעה שעת לתלות את נעלי על הקולב.

★ ★ ★

הכנתי שהפוך הגיע

הייתי זקוק שוב לתמיכה מצד הנהלת הקבוצה. כדי להגיע תוך תקופה של שנה-שנתיים למצב של יציבות בקבוצה. הפעם כבר היה לי ענין עם מנהלים של קבוצה גדולה, שישבו במרום האולימפוס. משחקי העונה החלו. חזרתי לאימונים קשים של כושר גופני. אלא שעתה הפכו השחקנים לסרימדות. אלה אשר רק

אתמול פחדו להרים את קולם, החלו לנזול באימונים בצורה חצופה. הרגשתי את עצמי כקפטן סספיתו עומדת לטבוע. באחד האימונים סרב ראש הקבוצה, מנציל, למלא את אחד מהאזניות. השוער קסורלה נגרר אחריו. זרקתי את שניהם מהאימון ותבעתי מהנהלה שלא לשתתף במשחק הליגה ולהתייחס ליף את מנציל בראשות הקבוצה. חברי הנהלה התנגדו, השחקנים מצידם, התארגנו, הכריזו כי ישבתו אם השניים לא ישתתפו במשחק הליגה.

ניסיתי להסביר לחברי הנהלה שכדאי אפילו להפסיד משחק, כדי להציל את הקבוצה. הם לא שוכנעו. בלית ברירה הסתובבתי על עקבי והלכתי הביתה. מאז התגלגלו העניינים

אלי פוקס

מה קורה כשעסקנים מתערבים?

והקבוצה במדרון. השחקנים הפכו לעדר בלי רועה, קבעו את גורלה של הקבוצה. סירבתי להמשיך כמאמן ומרכיב של הקבוצה, אולם לא פרשתי ממנה, והמשכתי להופיע בה כשחקן. בערך באותו זמן הוזמנתי לשמש כמאמן נבחרת חיפה, ב משחק נגד אוסטרית וינה ותבעתי לקבוע את 11 השחקנים הטובים ביותר, משתי הקבוצות בחיפה. בין היתר דרשתי לא לכלול בהרכב אחד משחקני קבוצתי, מצטיין כלשעצמו, שלא התעלה במשחקי הליגה האחרונים. חברי הנהלה של מכבי חיפה ושחקניה החלו שוב ברסינות נגדי.

לפני המשחק ניקש אלי כדורגלן — שחקן צעיר שגדל על ברכי ממש, להיות כוכב כדורגל — והביע את חפצו להיות קפטן נבחרת חיפה. הסברתי לו כי לתפקיד זה קובעים את השחקן המנוסה ביותר במשחקים בינלאומיים. במקרה זה היה זה מסיין, מהפועל חיפה. השחקן התכעס ואמר: "אלי, תזרה. אני אפטר אותך ממכבי חיפה". הייתי מלא בוז לילד הצעיר שקיבל יוהרה, ובזתי לו בפניו.

המתיחות גברה והגיעה לשיאה, כאשר הקבוצה החלה לנהל שיחות על הבאת מאמן מהחץ. בטענה כי איני מסוגל להוסיף דבר עוד לקבוצה. בלעתי בשקט את הגוללה המרה וצינתי כי תמיד אחיה מוכן לעמוד לצד מאמן חוץ לארצי. אבל הרגשתי כי הקרקע במכבי חיפה נשמטת מתחת רגלי והחילוני להכין את הפרידה. כבר בראשית העונה החילוני לאמן בלם צעיר בשם שלום חאנו. חשבתי כי תוך שנה-שנתיים יוכל למלא את מקומי כבלם — דבר שעורר תרעומת אצל האחרים. הנפרור שהצית את הדליקה היה משחק הליגה נגד הפועל חיפה. הצבתי את חאנו הצעיר כבלם, ושיחקתי כמקשר שמאלי. חמש דקות לאחר פתיחת המשחק הרגשתי כי מתי רימים אותי. פניתי לאחד השחקנים שימסור לי כדור והוא השיב בחוצפה: "אתה תחכה הרבה עד שתקבל ממני כדור". ידעתי שהכל גמור — גם המשחק וגם פרשת יחסי עם מכבי הכל נגמר. תמה הקריירה שלי ככדורגלן. חושב אני אמנם להמשיך לאמן. אבל יותר לא אחזור על משגה העבר שלי — אסיע לקבוצה. רק מעבר לקוי המגרש. אם התגשם תכנית להשתלמות בבית ספר למאמנים באחת מארצות מרכז אירופה, ששיטת משחקם קרובה לנו ביותר, אולי אצליח באחד הימים לגדל קבוצת כדורגל ישראלית, ולהביאה לדרגה אליה שאסתי אני להגיע ככדורגלן.

וכשחופיע... אוי נכתוב מעט לשמח לב שר הדואר להגדיל הכנסות משרדו העובר עלינו, הסובב אותנו, השקטור תינו ורצונותינו, כל אלה חומר לא רע לכתוב עליו. עד אשר תימאס ה' כתיבה, ונשיח שיח בשר לא עט - התסמיני"

★ ★ ★

מוסיקה להחלפה

(1014/1176) היא צעירה ארגנטינית הכותבת עברית מכוני וכמוכם והמ בקשת במכתבים דברים שונים מכל השאר. אתן לה לדבר בעד עצמה: "ברצוני לפנות אליך בבקשה גור לה. אין זה אולי מקובל לבקש דבר רים מסוג זה כשהמרחק בין ישראל וארגנטינה הוא רחוק כל כך, אך בכל זאת אנסה. אני קומפוזיטורית, ילידת ארגנטינה, צעירה, והתחלתי בזמן ה' אחרון להתעניין מאד במוסיקה עממית ישראלית, שאותה היתה לי הזדמנות לשמוע במידה מאד מצומצמת ברדיו ארגנטינה.

"אמנם אני חושבת לבקר בישראל בעוד כשנה וחצי, אבל בינתיים אין לי סבלנות ואפרס לך את בקשתני: אני מתארת לעצמי שבין הקוראים שלך נמצאים אנשים אשר מתעניינים גם כן במוסיקה מקורית של ישראל וגם יודעים הרבה על נושא זה. הייתי מאד מאד מבקשת אותם שיכתבו לי על מקורה ומוצאה של מוסיקה זו ואולי, אם זה אפשרי, ישלחו גם קצת תחנים. אני מצדי אהיה מוכנה לשלוח להם פרטים וגם תחנים של מוסיקה דרום אמריקאית. אוכל להודות להם באופן אישי כאשר אבקר בישראל."

הגידו בעצמכם, איך היה העולם נראה בלי רותי?

★ ★ ★

שני בני ה'16 שלפניכן, נערונות, (1014/1177) חששו מאד שאוסיף "הער" רה ארסית שמכתבנו הוא מהסוג ה'

הסיפוס שלי

זה לא בדיוק הסיפוס של שולח התמונה, אך יוכל להיות אולי שגך. לפני כארבע שנים... כותב אחד בשם יעקב אלון, "בביקורי באילת, ציי למתי שני חיילים וקבילתי תשלום עי בור התמונות. אך בטרם קיבלתי את התמונות, אבדה לי הכתובת. אבקש, איפוא, לעשות משוה כדי שהגיל יידעו על כך ויקבלו את תמונותיהם. אני התיאשתי מלמצאם כי גם את שמותיהם איני זוכר."

לאלה שיכירו את דיוקנם בתמונה: נמצאות במערכת שתי העתקות. נא לבוא לקבלן ולומר תודה לדודה רותי.

נדוש והורדת את סיכוינו לתשובה לאפס. דחקה לא נכון. אני רוצה לומר שהם חבובים נורא מתכתבים נחמד יר תר משל אחיהם הבוגרים, דחקה משום שלא חיששו להיות נורא מקוריים ומ' פוצצים.

ובכן, שני נערים אלה הם חברים שהאחד מהם תלמיד תיכון ואילו השני עובד. הם רוצים להתכתב עם נערה תל-אביבית או חיפאית, לא חשוב. אין הן חייבות להיות דחקה חברות.

רדיו

גלים קצרים

הולכים ובאים

החידושי שמואל רזון נסדר השבוע ארבע פעמים מעל גלי האתר ממאזינו, ב' ארבע תוכניות שונות שלו. השבוע, ביום ד', יסדר שמואליק בפעם החמישית והאחרונה ממאזינו התוכנית ניוח חציר, שתהיה האחרונה בעריכתו. בינתיים, החל שמואליק לאסוף בדיחות מכל הבא ביד, כדי להשתמש בהן בתפקידו החדש, כמרכז הבדור על גבי אניות הנוסעים של חברת שוהם... מידע. החידושי שבחרם המוחלט שהוטל לפני יותר 16 שנה בקול ישראל (ובתוכנית העברית של רדיו ירושלים לפניו) על השמעת השפה הגרמנית, תופגן השבוע, עם שידור הבכורה של האופרה חילי הקסם מאת הלפאנג אמדאוס מוצרט, מעל גלי קול ישראל. אופרה זאת, הנחשבת לאחד הנכסים הקלאסיים של עולם המוסיקה, לא שודרה עד כה בישראל בביצוע מקצועי, בגלל ה' עובדה הפשוטה שכל הקלטותיה נערכו ב' שפה המקורית - גרמנית. רק בחודשים האחרונים הוקלט במקרה בארצות-הברית בביצוע חדש (שאיננו ב' הביצועים המבריקים ביותר של אופרה זאת), בו מזמרים את המלים בתרגום אנגלי. לקהל הישראלי הרחב תהיה איפוא הזדמנות ראשונה לשמוע את האופרה ביום ו' הקרוב, בתוכנית מעל בימת האופרה... תזמורת "קול ישראל" תנסה בקרוב את כוחה במבצע בעל היקף בלתי-רגיל לגביה: בביצוע האוראטוריה ב' את העולם, מאת היידן, יחד עם המקהלה בביצועו של איתן לוסיטי, המונה 200 איש. כדי להרים את הביצוע למה גבוהה, מנהל קול ישראל משא ומתן עם כמה זמרים נודעים בעולם, במטרה לשתתף בביצוע זה כסוליסטים... התוכנית הספרותית של קול ישראל יוסיפו להיות משעממות-עד מות, כרגיל. הסיבה: לצורך שיפור התוכניות בעולמה של ספרות, עתים לספרות וסיפור השבוע נבחרה עלידי שירות השידור חרדה מיעצת, שהחריה הם שלמה שפאן, ראובן אבינועם, עזריאל אוקמני, יוסף אריאס, ישראל זמורה, יוחנן טברסקי, שלמה שפאן, ישראל כהן ואחרון מגד... ריש' ארד באקסט, הפסנתרן הפולני המפורסם שבא לישראל כדי להופיע עם תזמורת קול ישראל, ינגן בקונצרט הראשון שלו, ביום ג' הבא, את הקונצרט השני לפסנתר של שופן. באקסט, שהוא כיום בן 30, זכה כבר לפני שמונה שנים בפרס הראשון ב' תחרות הפסנתרנים השנתית של שופן, הנערכת בהארשה, אחרי שסיים את חוק לימודיו באקדמיה למוסיקה במוסקבה. מאן, הופיע בסיבובי קונצרטים בסין העממית, יפ' אן, שוודיה, נורווגיה, צרפת, בריטניה וברית המועצות... בתוכנית מיוחדת ניסה הש' בוע קול ישראל להדוף את הביקורת הקשה המתחמת על שידוריו מעל דפי העיתונות. תוכן המישור: מבקרי הרדיו בעיתונות מת' בקשים לקבל לידיהם את הנחלת שירות השידור לחודש ימים, עושים זאת באותה צורה עצמה בה מתנהל שירות השידור כי יום נכשלים, כמובן, קשות. המסקנה (ש' קול ישראל לא התכוון להגיע אליה): אם ימשיך קול ישראל להתנהל באותה צורה בה הוא מתנהל כיום, צפוי לו כשלון, אפילו יתחלפו מנהליו.

תדריך

תוכניות אלה, מתוך שידורי השבוע הבא, עשויות להיות מעניינות. שינויים אפשריים:

- **בניחוחות** (יום ו' 7:40 קול יש' ראל) - חנה מרון תגיש את אחד מתוכניות המתח הקלאסיים, סליחה, טעות במספר. הסיפור על האשה הבודדת והחולה, שהיא הנפיש היחידה בסיפור מלבד הסלסוף וקר' לותיה, החל את דרכו כתסכית רדיו בארצות הברית, הפך לאחר פירוטו לספר רבי-מכר ולסרט הוליוודי מצליח (בהשתתפות ברכה סטנטיק) וחזר עתה לצורתו התסכיתית. הוא פותח באשה הקולטת במקרה שיחת טל' פון של שני רוצחים המתכננים מעשה רצח, ומסתיים בביצוע המעשה, למרות נסיון נותיה הנואשים של האשה לקרוא לעזרה שמונה באה.
- **מעל בימת האופרה** (שבת 4: קול ישראל) - שידור בכורה ישראלי של האר' סרה חילי הקסם למוצרט (ראח גלים קצרים).
- **קונצרט תזמורת "קול ישראל"** (יום ג' 9:15 קול ישראל) - הופעת הבכורה של הפסנתרן הפולני רישארד באקסט, עם המנצח הינץ פרוינדטל, ב' קונצרטו השני לפסנתר של שופן.

הווי

טעות בכתובת

ב' חיפה, נקרא צעיר להופיע בפני ועדת הגיוס של המשטרה, לבירור בקשתו להתגייס למשטרה, הוציא את גיירותיו כדי להראותם לחברי הוועדה, שנדמו לראות שטרי כסף זר בין הגיירות ומיהרו להע' בירו לסיפולה של המחלקה הכלכלית.

★ ★ ★

השן החולה

ב' פרסנו, ארצות-הברית, התגלה כי ה' תקלה בבלתי-רצויה שבגללה איחרה רכבת האקספרס, היתה התעשלות של נגה הקטר, שהעפף את שיניו התותבות מחוץ לחלון, עצר את הרכבת וירד לחשן.

★ ★ ★

חזון ומציאות

ב' בירור, פיענחה המשטרה סוף-סוף את סיבת כינויו של סם משכר מסויים, שכונה עלידי המברחים "סם החוה". כא' שר הצליח אחר הבלשים לתפוס אשה ש' הבריחה כמויות גדולות של הסם, בתוך חוה מלאכותי.

★ ★ ★

תפקיד הבעל

ב' תל-אביב, הכנים כיס צעיר את ידו לכיסה של אשה שחזתה בתלבושת ה' עדלידע, גילה לצערו כי היה זה כיסה של אשת שוטר שעמד במקום, עצר אותו ב' עת מעשה.

★ ★ ★

סיפור בלשי בהמשכים

ב' גרייט-פולס, ארצות-הברית, מיהר מוריס למייה לטלפון כדי להודיע ל' משטרה כי אלמונים גנבו בגלל ממכונות, גילה בשוכו במקום חניית המכונית כי גם יתר שלושת הגלגלים הנותרים נגנבו בינתיים.

★ ★ ★

מי מכיר, מי יודע?

ב' פרסנו, ארצות-הברית, הדביקה המש' טרה הודעה על לוחות המדעות, בה נתבקשו האזרחים למסור על הימצאו של חרנון חרד, הורתה להוריד מיד את המדועה, לאחר שנתגלה כי אותו חרנון חרד חבוש בבית הכלא המקומי, באשמת נהיגה רש' לנית.

★ ★ ★

שעת-כזושר

ב' אכני-הורה, הביעו התושבים סברה כי השעון-המקורר שנעלם מתוך בית' הספר המקומי נגנב עלידי פועל בקסוף, שאינו מצליח להתעורר מעצמו בשעה שש בבוקר.

★ ★ ★

שומרי החוק

ב' נתניה, שעות אחדות לאחר שהעירייה העבירה את חוק איסור החזיר, התפרצו גנבים לבית-המלאכה למברשות של משרד הסעד, גנבו מתוכו חמישה קלוגרמים של שיער חזיר.

★ ★ ★

נפל מהשמים

ב' יררשלים העתיקה, נתבקש בית' המשפט לדון בהביעתו של חקלאי אשר טען כי חלקת האדמה של חקלאי אחר, ש' הופלה על שטח השייר לו, לאחר מפל-הרים. הינה עתה רכושו והיבול הגדל בה מגיע לו.

★ ★ ★

סקום!

ב' ברדן, סירס עתונאי סיפור על ה' מלכה-האם מארי של אנגליה, שהתחלפה את מכוניתה הגדולה במכונית קטנה כדי לחסוך בדלק, שכח כי המלכה-האם מארי נפטרה לפני ארבע שנים.

★ ★ ★

יחי הרומש

ב' תל-אביב, על מנת לעשות רושם על תורמיו החוקי-לארציים כאילו הוא נוהג במדינה-החסכונית, שלח מוסד-צדקה יש' ראלי 5000 מכתבים-חשכוני במעטפות חדשות, לאחר שמקידות המוסד סיטו אותן בדיו, כדי שיראו כמעטפות משומשות.

סיפורו המזעזע של צעיר שהסתבך בין שיני העולם התחתון והמנסה לחזור למזמב

מדוע שוב אהיה פונענ?

הסוהר. הצבא נראה בעיני כמקום המפלט האחרון. החל אפרים טבובי 160247 הפך להיות 265464 טוראי טבובי.

טוראי ביום, סרן בלילה

התנדבותי לחיל הצנחנים. התחלתי באימוני קורס הצניחה והשתלחתי להיות חייל טוב. הכל הלך בדרך המלך. הייתי ממושמע והמפקדים היו שבעים רצון מהתנהגותי. הכל הלך חלקי עד שהכרתי את עדנה. עדנה הייתה מסוג אותן הבחורות, המחשבות קצינים במיוחד. לא חשבתי הרבה: קניתי דרגות של סרן, סוכתי סימני צנחן והתחלתי ללכת אתה.

אחרי כמה ימים, סידרתי סיור פשוט מאד. הכרתי לסמל המחלקה שלי את אחותה של עדנה. שנינו היינו יוצאים יחד מן המהנה, ומאחורי השער היה הטוראי אפרים טבובי הופך להיות סרן אפרים טבובי. הסמל הפך להיות פיקודי. אחרי כמה שבועות התארסתי עם עדנה. לא חשבתי מה יהיה אחרי שתגלה כי אינני סרן. רציתי לקחת חופש, לנסוע לתל-אביב ולגרש את אחתי הראשונה. אבל לא הספקתי. באחד הימים באה המשטרה הצבאית ואסרה אותי. אחר כך התברר שחברה הקודם של עדנה הלשין עלי בפני המשטרה. הביאו אותי לבית דין צבאי. פסק הדין היה: חודשים מאסר ופיטור מן הצבא. כשישבתי בבית הסוהר הצבאי, באה המשטרה האזרחית ולקחה אותי אל בית-משפט השלום, ושם הוגשה נגדי גם תביעה פלילית באשמת הונאה. אחיה של עדנה התלונן כי הבטחתי לשאתה לאשה בטענות שוא. לפני שהשופט הספיק להודיע על פסק הדין, נודע למשטרה כי אני מבוקש בתל-אביב באשמת גניבה. נשפתי כבר על הכל. פסק הדין היה: תשעה חודשים מאסר ושלוש שנים התנהגות טובה. רציתי את כל פסקי הדין בכלא יפו.

המשטרה מציעה נט

אמצע תקופת מאסרי הספקתי גם לתת גט לאשתי הראשונה. כשיצאתי סוף סוף מבית הסוהר, הייתי מוכר כבר לכל בלשי תל-אביב והסביבה. הסדרות המשטרה נעשו ללא נשוא כמעט. לא יכולתי למצוא שום עבודה. לא יכולתי להסתדר באף מקום — ולא רציתי לחזור לבית הסוהר. השופט פסק לי שלוש שנים התנהגות טובה ואני לא רציתי להסתבך שוב. עזבתי את תל-אביב ונסעתי לחיפה. רציתי להתחיל בחיים חדשים.

בחיפה הכרתי את אשתי השנייה. מרים עבדה בבית-החולים הממשלתי בחיפה. מצאתי עבודה בתור נהג, במקומות עבודה שונים. שמונה ימים אחרי שהכרתי את מרים התחתנתי אתה ועברתי לגור אצלה בחדר. בבוקר הייתה הולכת לעבודתה בבית-החולים ואני לעבודתי כנהג.

לפתע קיבלתי הודעה שותומת המשטרה התנוססה עליה. הוזמנתי למשטרת רחובות וקדם הועמדתי לדון על תקיפת סמל משטרה לפני שנים רבות. וגם נדונוני ונדונוני שלוש שנים נוספות של התנהגות טובה. אחרי שבועות אחדים, שוב נתקבלה הודעה משטרתית. שוב העמידו אותי לדיון. הפעם חשדה בי המשטרה בגניבה בחיפה. פסק הדין: זכאי. ההזמנות, שעברו דרך משטרת חיפה, פסק הדין: זכאי. הכרה עם המדור הפלילי החיפאי. אלה התעניינו בעברי התל-אביבי והחלו לפעול בשיטות התל-אביביות.

המעצרים התכופים גרמו לי לאבד את מקום עבודתי. אשתי החלה לחשוב שתורתי לחיי הקודמים. הסכסוכים בבית גברו מיום ליום. בינתיים התחלתי לגלות טפח אחרי טפח גם את חיייה הקודמים של אשתי. אלה לא היו חרודים. אחרי חודשים אחדים מצאתי שוב עבודה, כנהג בחברת מוניות. המשטרה המשיכה לעקוב אחרי ולמרוק חיי. לבסוף, התערבה המשטרה גם בחיי הפרטיים: הקצינים והסמלים בחיפה הציעו לאשתי להתגרש ממני. היא נשמעה.

מי יכול לעזור?

בא האסון הגדול. התאונה הנוראה גזלה ממני גם את האפשרות היחידה להתפרנס בכבוד, ועתה אינני מסוגל יותר לשום עבודה.

כשאמר לי הקצין פרנקל שאלך לגנוב, לא ידעתי מה לעשות. ליד בית הקפה קיננו באר פגשתי את כתב מעריב בחיפה. חבר שלי אמר לי שאולי הוא יוכל לעזור לי. העתונאי לקח אותי אל ראש המדור הפלילי בחיפה. הקצין זינגר, זינגר שמע את סיפורי הלבסות לעזור לי. אחר כך שמעתי שהוא באמת עשה כל מה שהיה יכול. הוא פנה למקומות עבודה שונים וניסה לסדר לי עבודה קלה, אך לא הצליח.

הכרתי גם את כתב הארץ בחיפה. הלכתי יחד אתו לשופט אוליא, יושב-ראש האגודה למען שיקום האסיר. גם הוא לא יכול היה לעזור לי: "אלה אינם מסוגל לעבוד. לא אוכל לעזור לך".

בינתיים המשיכה המשטרה לדרוש את כל הכסף שאני חיבי. עצרו אותי באשמת אי-תשלום הקנס, אך שחררו אותי משום שרופא הכלא קבע שמצב בריאותי גרוע מדי. כתבתי מכתבים לראש עיריית חיפה, לשר הבטחון ולמוסדות אחרים. לא קיבלתי שום תשובה. וכעת אני שואל: מדוע אין שום מוסד במדינה, היכול לסלם בכחור צעיר בגיליון מה עלי לעשות, כדי שלא אחזור לחיי הקודמים? מדוע שוב אחיה פונענ?

המכתבים שהייתי מקבל תמיד מטהרן. במכתבים היו גם ציטקות, תמיכה כספית מאבי. שכרתי מיטה במלון במרכז העיר, והלכתי ללשכת העבודה. המצב שם לא היה טוב מן המצב שלפני התגייסותי. פעם קיבלתי כמה ימי עבודה בחברת החשמל. התחלתי לעבוד כפועל שחור והייתי מרוצה מאד. היה לי כסף והשתכרתי למחית. אחרי כמה ימים, נגמרה העבודה. פיטרו אותי.

שוב הסתובבתי ברחובות. מכרתי את שארית חפצי ועזבתי את בית המלון. בלילות הייתי ישן אצל חברים. כשלא נודמן

פעם, פעמיים, שלוש פעמים נתפסתי בביצוע פשע והוכנסתי לבית-הסוהר. וכל פעם ניסיתי להשתחרר מעברי ולהתחיל מחדש. עכשיו קרה לי אסון ולא די ברצוני הטוב כדי להשאר על דרך הישר. אני זקוק להבנה ולעזרה.

מאת אפרים טבובי

לי חבר לישון אצלה, הייתי עושה זאת באחד האוטובוסים בתחנה המרכזית, או על ספסל בשדרות רוטשילד. באחד הערבים, הסתובבתי ברחובות ללא מקום לילה. לבסוף החלטתי ללכת לישון על אחד הספסלים בשדרה. הייתי רעב ועייף. כשהיפשתי ספסל מתאים ללילה, נתקל מבטי בגבר שישן על אחד הספסלים. ליד ראשו מונח תיק. לא חשבתי על מה שאני עושה ועל מה שיבוא אחר כך. לקחתי את התיק והתחלתי לברוח. כשתפחתי אותו לאור אחד הפנסים, ראיתי שהוא מלא בכרטיסים של מפעל הפיס. בבוקר הפכתי להיות סוכן באגרות פיס. עמדתי ברחוב והצעתי אותם לכל דורש. אחד הקונים היה שוטר. הוא לא קנה איגרת, רק ביקש אותה ממני. הוא הסתכל על המספר וביקש ממני לכת את המספר. למשטרה. השופט, בפניו הובאתי על העבירה הפלילית הראשונה בחיי, פסק: שני חודשי מאסר.

אשתי הראשונה

נשאתי לכדא יפו. נכלאתי בחדר הבידור, לשם מובאים אסירים חרשים. בחדר הבידור, עשיתי את הניכריות הראשונות עם חברי למקצוע בעתיד. החברה החדשה לא מצאה חן בעיני, אך ברכות הימים היו הם לחברי הטובים ביותר.

כשיצאתי לאחר חודשים מבית הסוהר, הייתי כבר בחזקת פושע. המשטרה לא הניחה לי אפילו לרגע אחד. כמעט מדי ערב הייתה הניידת אוספת אותי למסדר זיהוי של חשודים בגניבה, בהתפרצות או במעשה פשע אחר. חיי הפכו לחיי פושע. עד שהבריחה היחידה שעמדתי בפניה הייתה הפשע. באותה תקופה הכרתי את אשתי הראשונה. היא הייתה מבוגרת ממני בשנה אחת, התגוררה בשכונת החקוקה ואני הייתי אחד מחבריה. באחד הערבים הייתי בחדרה לבד. למחרת עצרו אותי באשמה אונס. הקצין קפץ ממסדרת עימי העמיד בפני את הבריחה: "התחתן עם לאה, או בית-הסוהר". בחרתי בנישואין. לקחתי אותה לועד הקהילה בתל-אביב, שמתי על ידה את הטבעת והפכתי להיות בעלה החוקי.

עברתי לגור אצל לאה בחדר. התחלתי לעבוד בבית חרושת למנורות. בתור פועל שחור, אבל אחרי חודשים נגמרה העבודה ושוב פוטרתי. אשתי לא מצאה חן בעיני ביותר. אחרי כמה חודשים של נישואין מאונס וחיי משפחה משותפים, ברחתי מן הבית. לא ראיתי כל בריחה אחרת. נסעתי לבאר-שבע והתגייסתי בפעם השנייה לצבא ההגנה לישראל. רציתי להיות אדם ישר, לא רציתי לחזור לבית

לפני כמה חודשים, יצאתי מבית-החולים לחולי עצבים בפרדס חנה. שכבתי שם במשך תקופה ארוכה, אחרי שנפצעתי בתאונת דרכים. תאונה זו הייתה האסון הגדול ביותר בחיי: נהגתי במונית, בדרך תל-אביב—חיפה, ולד קיבוץ מעברות התנגשתי במכונית משא שבה מומל. שתי נשים, שישבו במונית, נהרגו במקום. אני עצמי נפצעתי קשה. שברתי 12 צלעות וקבלתי זעזוע מוח. שכבתי זמן רב בבית החולים תל-השומר ובית החולים גבעת נאה בפרדס חנה. עד היום אני נמצא בטיפול רפואי.

כשחזרתי הביתה, חיכתה לי הודעה שעלי להתיצב מיד במסדרת התנועה. ידעתי במה העניין. הייתי חייב סכום גדול, שהוטל עלי כקנס על עבירת תנועה. אבל לפני שהספקתי לשלם את הקנס, אירעה התאונה.

קיבל את פני הקצין פרנקל. הסברתי לו את המצב וביקשתי ממנו לתת לי ארכה. הראיתי לו את התעודות שבידי. "אינו מסוגל לשום עבודה. נא לעזור לו בסיור מתאים", כתב מנהל בית-החולים בפרדס חנה. פרנקל לא רצה לשמוע. "שלם מיד בלי שום טענות" צעק עלי. "לא איכפת לי שום דבר. לך תגנוב ותביא את הכסף".

היתה זו הפעם הראשונה שקצין משטרה אמר לי ללכת לגנוב. עד לפני שנה, הייתי עושה זאת בעצמי. אחר כך, הפסקתי. כי רציתי לחזור למוטב.

כשהחלטתי לחזור למוטב ויצאתי מבית-הסוהר, לאחר שרתי ציתי את תקופת המאסר האחרונה שהוטלה עלי, קיבלתי את משרת נהג המונית. עכשיו, אחרי התאונה, באתי ללשכת הסעד בחיפה, הבאתי את תעודת וביקשתי מאד להרשות לבוא מחר, כשבאתי, אמרו לבוא מחרתים. הם לא יכלו לעזור לי. נשארתי ללא אפשרות קיום. אין לי כסף, אין לי חדר, אין לי כלום.

הקצין פרנקל אמר לי: "לך, תגנוב!" נדמה לי שזוהי באמת הדרך היחידה. העומדת לפני: לחזור להיות פושע.

אני עולה חרש

נולדתי במהרה, שכאיראן, בשנת 1931. שמי לא היה אז אפרים טבובי. אני סוחר בצרכי חשמל, קרא אחי בשם נשיא פרוויה. את השם הנוכחי קיבלתי כשרציתי לעלות לישראל וצריך הייתי לשנות את שמי, כדי לקבל זכויות. אינני יודע בדיוק למה, אך מאד רציתי לעלות לישראל. הסדרתי את הורי, התחננתי לפניהם וביקשתי מאד להרשות לי לעשות זאת. הורי התנגדו, אך אני סידרתי בעצמי את מרבית הניירות והעמיתי אותם בפני עובדה מוגמרת. כשראם שלא יוכלו לעשות כלום, נתנו לי את הכסף הדרוש, קנו לי כרטיס למטוס.

בלוד, קיבל את פנינו נציג מחלקת הקליטה. הוא שאל אותי אם יש לי קרובים בארץ וכשניתי שאין לי כאלה, שלח אותי במכונית משא למחנה המעבר בבאר יעקוב. הפכתי להיות "עולה חדש".

במחנה המעבר שיכנו אותי בחדר, שהיה משותף לשלושים משפחות. לא ידעתי עברית. פקיד הסוכנות לא ידעו לדבר פרסית, צרפתית או אנגלית — השפות היחידות שהבינתי. כל בוקר הייתי לא למשרד המחנה. ביקשתי שישלחו אותי לקיבוץ או שיתנו לי לפחות עבודה. ברוב המקרים לא הבינו כלל מה שאני רוצה. לא היתה לי ברירה: התחלתי להתפרנס ממכירת מעט התפצצים והבגדים שהבאתי אתי. באחד הימים, בישר לי הפקיד את הבשורה הגדולה: נשלחתי לחברת נוצר בקבוצ אפיקים. נסעתי לשם במכונית הראשונה ומצאתי נערים ונערות פרסיים, שהיו גדולים קצת ממני בגילם. הייתי מאושר מאד בקיבוץ, עבדתי במרביט העופים והתחלתי להרגיש את עצמי כמו בבית. אך האושר לא נמשך זמן רב. הקבוצה לא היתה מאוחדת מבחינה חברתית. הסכסוכים היו רבים ולבסוף התפוררו כל אחד לעצמו. נשארו עוד כמה ימים בקיבוץ, אך מרבית חברי עזבו כבר. עזבתי.

נסעתי לתל-אביב. נרשמתי מיד בלשכת העבודה ולנתי אצל חברים. כמה מחברי הקודמים עצרו גם הם לתל-אביב ויחד אתם הייתי מכלה את מרבית זמני. כל לילה, כמעט, הייתי ישן אצל חבר אחר — לא היה לי חדר משלי.

בלשכת העבודה לא היו הסיכויים וחרודים. היתה אז אבטלה חמורה והפקידים היו אומרים תמיד לחזור ולבוא. הייתי צעיר עדיין מכדי להימנע לצבא. זו היתה בעיני הבריחה היחידה. ניסיתי את מזלי ונרשמתי בלשכת הגיוס. לאחר שהסברתי את מצבי למנהל הלשכה, הסכים לגייס אותי במחזור הטיירונים הקרוב.

הפכתי לחיל בצבא ההגנה לישראל.

אגרות פיס בשדרה

נשאתי בחיל הרפואה. לא ידעתי עדיין לכתוב ולקרא טוב עברית. למרות שסיימתי את השנה השישית בגמנסיה בטהרן, נתנו לי תמיד תפקידים של שג. או עובד מטבח. סוג הברירות שלי היה גמון, ומשום כך לא שלחו אותי ליחידה קרבית.

אחרי כמה חודשים חלתי קרוס נהגות. כשסיימתי אותו נשלחתי לחיל הספר ושם חלתי בקיבתי. אחרי שביליתי כמה חודשים בחדר חולים צבאיים, שחררה אותי ועדה רפואית מן הצבא.

שוב חזרתי לתל-אביב. באותו הזמן בדרך נפסקו גם

הכל כרגיל

„אהה, אני רואה כאן שעון נהדר. לידיים וג'נטלמן, זהו שעון שלא תמצאו כמותו. אם אתם לא תתעוררו לשמע צילצולו בבוקר, אל תקראו לרופא. תקראו לקברן! האם אני רואה מישהו מציע עשרה שילינג?...”

„כל מערכת הכלים הזאת, סינית אמיתית — תחשבו על שמחת הבעל כשתביאו אותה הביתה! אני לא אומר עשר לירות, אני לא אומר שמונה לירות, אני לא אומר שש לירות, אני לא אומר ארבע לירות, אני אומר שתי לירות וחצי — אהה, האדון ההוא! יש לך מזל, אדוני! האם אני רואה עוד מישהו?...”

בקולנוע רואים נחש מהפנט ארנבת. זה אינו כלום לעומת מה שקורה כאן. האנגלים מהפנטים וחסרי-ישע מול מוכרים אלה. ממש צער-בעל-חיים. אולם האחרים נהדרת, הצפיפות עצומה, כולם עליזים, מצב-רוח של חג. חתוכת-חיים רוטטת, יחידה במינה, אחת לשבוע.

האחרים בביתה של לילי הרבה יותר מדוכאת. לילי הרצברג היא יהודיה כושית מדרום-אפריקה — אבא יהודי, אמא כושית. צעירה די יפה, בעלת פני שוקולדה, כבת 25 או 27. לפני שש שנים באה לבריטניה. התחתנה, התגרשה, הכירה את לן. מאז הפכו חייה לטרט.

לן הוא — לפי התיאור — כושי גבוה, רחב-כתפיים. יש לו מועדון-לילה באיזה מקום, ועובדות אצלו כמה גבירות. סוג העבודה אינו ברור די צורכו. אך ברור כי לילי עבדה אצלו, וכי לן סידר לה דירה נחמדה ויקרה מאד, אולי לצורכי עסקים. אולם לן עצמו אינו יכול להסתפק באשה אחת, וגם לא בתריסר — הוא שובר לבבות כסיסונות, ונראה כי כל הגבירות הלבנות צונחות למרגלותיו כשהוא רק מסתכל בהן. לילי כבר ניסתה להתאבד פעמיים, וכעת היא שוכבת במיטה, חצי שיכורה מסמים, ומחלימה מההתאבדות האחרונה.

אין לה שום אשליות ביחס ללן: „עכשיו הוא אצל מישהי אחרת, ואומר לה שהוא אוהב אותה, והיא מוכנה למות בשבילו. אני שונאת אותו. אני בזה לו. אבל אם ייכנס בעוד רגע מבעד לדלת, אני אהסוך בפניו לדיסה ואתן את הכל כדי שיחיה איתי. ואחרי זה ילך שוב לאחרת...”

מה יהיה הסוף? „מי יודע? אין סוף! אולי אתאבד.”

ידידתה, הלן, מיעצת לה לבוא לישראל. שם תתחתן אחת-שתיים, ותשכח את הכל. מן הסתם ימצא גם בחור שיקח עמו את לילי על חשבונו ארצה. בעיני הלן אין בעיות: היא אשה מעשית. בעלה הוא בעל דפוס, המעסיק כמה עובדים, והמבכה את מורא-העבודה היורה של הבריטים. הצעירים חושבים רק על הכסף, ואינם מתגאים בפרי עבודתם. האגודות המקצועיות עושות צרות. כל אחד רוצה להרחיב יותר ולעבוד פחות.

כרגע נמצא הבעל בחזרה כללית. הוא שייך לחבורת תיאטרון חובבים, אחת ממאות הקיימות בלונדון. מישהו שם מודעה בעתון שהוא רוצה להציג הצגה, מיד נמצאים שתקנים מתנדבים, כוריאוגרף וקומפוזיטור, מתאספים בבתים פרטיים ומכינים את העניין.

הלן אינה מתנגדת. גם לה יש בית של שתי קומות — שלושה חדרי-ישנה למעלה, חדרי-מגורים למטה. הרהיטים שמרניים, ישנים ונחמדים. היא מנהלת את חייה בסלטון, הבת נמצאת עד אחרי-הצהריים בבית-הספר העממי המודרני של הסביבה. את הבית מסדרת העוזרת, שירלי, בת 18, מטומטמת כמו קיר ונחמדה מאד, המחזיקה בחזרה תמונות של אלון פרסלי (רוקי-רול) וג'יימס דין. בעריבה החופשיים היא יוצאת עם חייזרים אמריקאיים, כי האנגלים משעממים אותה.

הלן רגילה נקום באחת-עשרה בבוקר. בכלל אין קמים מוקדם — המשרדים נפתחים באנגליה בחשק וחצי, וכל אחד מעמיד פנים כאילו אינו עובד כמעט בכלל. דרושה הכרה טובה יותר כדי להבחין כי זוהי העמדת-פנים בלבד, מין מישחק לאומי, וכי למעשה עובדים גם האנגלים קשה — מתעק או תשע-וחצי עד חמש וחצי בערב, עם שעה אחת של הפסקה, בה אוכלים „פאב” (מסבאה) ליד מקום-העבודה, לרוב עם לקוחות או שותפים, כדי לנצל את הזמן לשיחה.

מסביב להלן גרות כמה מאות משפחות, החיות בדיוק את אותם החיים. בעית הבעיות של השכונה, ומבלי-פארק בצפון-מערב לונדון, היא הרכילות. ישנן שתי רכלניות מקצועיות, המתחרות זו בזו, והמחשבות את פרטי החיים של כל אחד עליהן. ההזמנות בתנות המכולת ותנועת העוברים-והשבים ברחוב. אחת מהן ביקרה פעם את הלן וסיפרה לה שהלכה מסביב, בדרך שאינה רבע שעה יותר, רק כדי שהשניה לא תראה אותה בבואה. ואז, כשתראה אותה השניה יוצאת, תצא ממש מדעתה מרוב מבוכה: „איך היא באה בלי שראיתי אותה?”

★ ★ ★

„בת מאומצת” בצוואה. אלמנתו בת 76 של מיסטר ארציבאלד ג'ורג' ראסל זכתה בפסדי-ז'ורז' לתשלום שנתי של 850 ליש"ט מעובדו המנוח. היא טענה כי הגדרתה של אשה אחרת בצוואה בתור „בת מאומצת שהוכרה ג'ורג' בלתי-רשמי” אינה אלא „דמיונית בהחלט”. המנוח חילק את עזבונו בין אשה זו והמוזיאון של אוכספורד. שני בניו נהרגו במלחמה. האשה, מיסס סטנדל, בת 36, אמרה שהתעניינה, כמו המנוח, באמנות, כי המנוח ראה בה בת וכי בעלה הוריה הסכימו ליחסים אלו. היא הכירה אותו כשהיתה בת 22 ונשואה, והקדישה לו מאז כל רגע מזמנה החופשי. האלמנה לא טענה כי היחסים בין בעלה לבין מיסס סטנדל היו בלתי-הגונים.

אופניים נישא בהצטלבות. טענתו של רוכב-אופניים, כי לא עבר עבירת תנועה, נדחתה על-ידי השופט אטמול. הרוכב, ארתור מאקמולן, 30, פועל-עץ, נקנס בלי-יש אחת. השופט ר' העיר כי ניהל את התנועה בהצטלבות ועצר את כלי-הרכב כדי לתת להזדמנות לעבור, כאשר הופיע מאחוריו הנאשם, ירד מאופנו, נשאם על גבו ועבר בהצטלבות. הנאשם טען: „איחורתי לארוחת-ערב. לכן מיהרתי. כשהרחמתי את אופני הפכתי הולד-רגל.”

★ ★ ★

גיבורה של לונדון. הנו כיום בעל חנות קטנה ברחוב סטראנד, במרכז המרכז. העירייה החליטה להרחיב את הרחוב, מכבר טראפאלגאר ועד לרחוב פליט, ופקדה להרוס את הבתים בצדו הדרומי. כל בעלי הבתים הסכימו לכך, מלבד חנוני זה. לא היתה לו כל סיבה. הוצעה לו חנות אחרת, טובה יותר. אולם הוא טען כי זו חנות אבותיו, וכי לאיש אין רשות להרסה. אין לו שום סיכוי לזכות, אך העניין עובר עתה מבית-משפט לבית-משפט, ובסוף יגיע לערעור אחרון בבית-הלורדים. בינתיים נעצרה התוכנית לשנתים לפחות.

האנגלים אינם מתרגשים ממעבר הזמן. יש להם תמיד זמן — פרט לשעה חמש וחצי בערב, כשהם ממהרים לטיוב כדי לחזור הביתה. לכן ישנה סבלנות עצומה, ואדיבות עצומה, ואמונה עצומה כי הכל יבוא על מקומו, אם רק ירחו את כל העניינים די הצורך כדי שהחיים יעשו את שלהם.

אי-אפשר שלא לאהוב את האנגלים, ואי-אפשר שלא לקנא בהם, ואי-אפשר לנסות להידמות להם. הבדיחה הקלאסית מספרת על קצין אמריקאי שראה מדשאה נהדרת ליד אחת הטירות הבריטיות, ושאל את הגנן איך מגדלים כזאת. „צריכים להשקות אותה בכל יום”, אמר הגנן, „וצריכים לגזוז אותה אחת לשבוע, ופעמיים בשנה צריכים לזבל אותה. ואני”, הוסיף, „כעבור חמש מאות שנה בערך, נוצרת מדשאה כזאת...”

הצילומים לכתבה זו סופקו על-ידי חברת ס.א.ס.

תשבץ העולם הזה 1014

	7		6	5	4		3	2		1	
12		11			10			9		8	
			15				14			13	
					17			16			
22		21					20	19		18	
			26		25			24	23		
	31		30			29				28	27
				34			33				32
				36				35			
	41			40			39		38	37	
			44		43					42	
							45				

מאוזן: 2. כלי נשק חדיש; 8. ארצו של גומול-קה; 10. מכתב שכל כוונתו להזכיר; 13. מדינה; 14. אות עברית; 15. חמש אצבעות; 16. אל בבל; 17. חברת ספנות; 18. מפעל של 10-לל-בונה; 20. כלי הקשה; 21. אבן ממנו תועק; 23. מיכל; 25. פא-ניקה; 27. יצרן אוסני-פלדה; 29. המלה הבלתי-א-הובה על בן-גור-יון; 30. עיר ב-פרס; 32. ענבים

מספר; 34. עבודת קודש; 35. יצרני תמרוקים; 36. ספר תנ"ך; 37. קרט; 39. תרגילי סדר חמוש; 40. חצי זירה; 41. מרדכי בנטוב; 42. ירק; 43. ע.ב.ג. לביג'י; 44. בן זוגו של מגוג; 45. חומר גלם יקר לכלי מטבח.

מאונך: 1. חג השבוע; 2. לירה ישראלית; 3. נוגע לניהול; 4. חצי חבית; 5. ממרח נגד-שמש; 6. לא קשה; 7. גיבור השבוע; 8. אות עברית;

לאוספי בולים
אנו מומשיכים לקנות
בשביל חוקי-לארץ
בולים ומעטפות ישראלים
ומשלימים מחירים גבוהים.
לפנות: תל אביב,
רחוב הרצל מס' 10,
חדר 11, טל. 5847

תיאטרון

רקס

אני והסרנ'נט (התיאטרון הקאמרי)
מאת איירה לוי; ביום פטר פריי; תפאורה ארון אדר — הוא הצגה משעשעת הגורמת בסופה קשים מרובים לצופה הממוצע, ה שואל את עצמו: מה כאן, תיאטרון או קרקס?

במרכז סיפור המעשה עומד בן אכרים מאריוונה, המבוסס לחיל האוויר, וההופך את סדרי מחנה האימונים על פיהם והופך בעצ' מו גבור החיל בעל כרחו, אלא שלעומת החייל האמין שחוק המקורי, מאחורי תע' לולחן ודבריו המטופשים כביכול הסתתרה פילוסופיה חיים מסוימת, הרי החייל ה' אמריקאי הוא פשוט מסומסם ומפגר בשכלו, במידה והוא גורם לצחוקו של הצופה, הרי זה בעזרת שורת בדיחות תפלות ומטופשות, שמקומן הנכון הוא בקרקס מסוג גרוע. עוורים להפיכת הבמה לזירת קרקס שלשה גורמים נוספים: הביום, התפאורות ומשחקם של רוב השחקנים. הבימוי הפך את המתרחש על הבמה לחיקוי גרוע של סרט הוליוודי. אפניית לכך הסצינה בה נמצא גבור ה' עלילה בתוך צוות מטוס, הממריא מעל לשטח ניסויים אטומיים, אדר בנה על הבמה חתך

הנסיון האחרון נעשה בידי הרקדנית אירנה גיטרי, לאחר חודשים של הכנה מוקדמת (העולם הזה 1004), הופיעה אירנה השבוע עם להקתה על הבמה. לא היתה זו הצגה באלם במובן המקובל של המלה, רוב התכנית התבסס על הופעות יחיד של אירנה עצמה, בקטעי באלם מעניינים למדי.

גם בקטעים בהם השתתפה הלהקה, היתה ההופעה מבוססת כולה על יכולתה של אירנה. תלמידה היו חסרים עדיין את הכושר הטכני הדרוש להופעה בפני קהל. חסרה להם אפילו התכוונה היסודית של ידיעה כיצד להתנהג על במה. הפלא היה כי גם מבעד לחוסר יכולת טכנית זו, אפשר היה להבחין בכוריאוגרפיה המקורית של מורתם, כי שאת הקטע המוצלח ביותר מהנה האיש אותו אוהב, מחול לפי יצירתו של גרשוקין.

מאחורי הקלעים

צחוק ברמקול

מחזה חדש, על חייהם של תושבי ה' עיר לוד, יוגש בקרוב לוועדת הריפרסואר של התיאטרון הקאמרי, על-ידי משה שמיר.

ברלינסקי, לביוש, צור וארצי ב"אני והסרנ'נט"

הסבל בא מעצמו

במחזה מתואר ההי' המיוחד של עיר ה' עולים, שתושביה חדלים להיות עולים חדשים ועדיין אינם מה שקוראים "חתיקי הישוב". אם יתקבל המחזה להצגה, לא יועלה על הבמה לפני תחילתה של העונה החדשה... **סכין המדחיים**, בה מש' תמש אהרון מסקין במערכה השלישית של אנה כריסט', כמעט וגרמה לאסון באחת ההצגות האחרונות של המחזה. בתפקידו צריך נחום בוכמן לחטוף את הסכין מידיו של מסקין ולהשליך אותה אל שולחן תאו של רב החובל, בשעת המריבה הסורצת ביניהם על גורלה של אנה. באחת ההצגות נתקף בוכמן בעודף מרץ, השליך את ה' סכין אל הקיר, שלפי מקום העלילה חייב להיות קיר ברזל. הצופים הופתעו לראות את הסכין הברזלית נחמקת בקיר. בפעם אחרת הושלכה הסכין בכוח כה גדול עד שהגיעה אל תא החשמלאי התחתית הבמה, יתחקעה בסכנת הברזל המגינה על החשמלאי מפני מאורעות אלה... **שלוש בעיות** גיצכות במרכז המחזה החדש שהצגת ה' בכורה שלו התקיים במוצאישבת הקרוב, בתיאטרון הקאמרי. המחזה ירמה, שמש' מעות המילולית העברית הוא "עקרה", נכתב בידי פבריק גרסה לורקה ומטפל בבעיות האהבה, האמהות והעקרות. בתפקיד הראשי תופיע בתיה לצנצ' ולצידה, בתפקיד המאהב חואן, יוסף ידן. את התפאורות ל' מחזה, שבויים על-ידי שמואל בונים, ציר יגאל תומרקין. את המוסיקה לשירי העם הרבים המושרים במחזה הלחין גארי ברי' חניי... **תעלול פירסומות** מקורי הומ' צא לאחרונה על-ידי התיאטרון הקאמרי, ש' החל להקדיש תשומת לב מרובה לפרסום הצגותיו. מספר מקרפונים, שהוצבו באולם התיאטרון בעת הצגת איו והסצינה, חוברו לרמקולים שהותקנו בכיכר מוגרבי, שפכו כמשך שעהיים גלי צחוק בלתי פוסקים, שעוררו את סקרנותו של קהל העוברים והשבים במקום.

פנימי של מטוס, על כל אביוריו, אך גם שחקן מתחיל, ללא תפאורה ברקע, היה מצליח לטעת בלב הצופה הרגשה של טיסה במסוים, יותר משעושים זאת כל אנשי הצוות על רקע התפאורה הריאליסטית.

דמות חורגת. תפקידו של וויל — שחקן האמריקאי — הוטל על יוסף (בומבה) צור, שהוא מוקיון יותר משהוא שחקן. הוא התורם את התרומה החשובה ביותר להשלמת התמונה הקרקסית. בומבה אפילו לא טרח לעצב דמות מיוחדת, או לנסות ולהבין את תפקידו. הוא פשוט הלביש את עצמו על התפקיד. במקום להוזהות עם וויל, הוא מזהה את וויל בדמותו הוא.

היחיד החורג מהמסגרת הכללית, וגראה אמנם כבלתי שייך לחלוטין להצגה, הוא זלכן לביוש, בתפקיד הסרנ'נט הגוסל תמיד קרבן לפשטותו של וויל. ברור שלא היה זה קשה מדי עבורו לעצב דמות סובלת כל שחקן שהיה חייב לשחק לצדו של בומבה היה מעצב דמות כזאת, אפילו מבלי לדעת את התפקיד.

מחול

נסיון חדש

הבאלט הוא הכבשה השחורה במשפחת דאמנות ישראל. למרות שבמדינת קיימות רקדניות וכוריאוגרפיות בעלות שפ, וסטוד' יות לבאלט במספר רב, נשאר שטח זה בבחינת גן בלתי מעובד. הנסיונות המעטים שנעשו בעבר להקמת תיאטרון באלט קבוע, נכשלו כולם. תסקין היחיד של הסטודיות נשאר לספק רקדנים לבמות רביו, או להפוך לאולפני ריתמיקה לילדים.

משום כך, כל נסיון לחדש במה באלט קביעה, אפילו ברמה נמוכה, מהנה התקד' בות לגבי המצב הקיים. כי רק נסיונות — גם אם הם נכשלים תחילה — עשויים לשאת פרי בכוא הזמן.

תרגום

לפני הספירה

שירת העמק (מאת שלום אש, הוצאת קרני, 208 עמודים) — אינה אלא צרור סיפורים גדושי ציוניות — פרי עשרת ביקוריו של שלום אש בארץ, בין השנים 1908-1956. מרבית הסיפורים שיככים לתקר' פה שלפני הספירה הנוצרית הספרותית של אש, אשר עוררה עליו את זעם המבקרים היהודיים ודעת-הקהל גם יחד.

החשוב בסיפורים, שירת העמק, אשר נתן לספר את שמו, מוקדש למתישבי עיך' חרוד. בזה אחר זה עוברים לפני הקורא טיפוסי חלוצים: שרה וברל, אשר נאלצו לדחות את מימוש אהבתם עד לאחר הת' בסטות המשקן; חנה זלוצוב, אשר נאנסה על-ידי קוואקים במלחמת האזרחים הרוסית ומצאה לבסוף את המנוחה והנחלה בזור' עותיו של בורלאק, אשר היה דומה להפליא לאיכר רוסי; שלמה מוראבסקי, אשר הסתיר את נישואיו ואת הריגון אשתו, לאה, בפחדו מפני תועדת החברים של הקיבוץ.

כל השאר מסופר גם בספר השומר, או בספרים ציוניים-היסטוריים אחרים. החלוצים קודמים. אחר מהם, יוסל יודקוביץ, אף מת בקדחת. הם הודסים התקפת בדחיים, חולבים את הפרות ורוקדים הורה.

מה הם המניעים להתנדבות חלוצית זו? מסביר שלום אש: "לא למען שכר עבדו. דומה כי אף לא למען אידיאל. עובדים היו בקנאות, כאילו מצחים הם לכפר עון... לכרות תהום רחבה ועמוקה ביניהם לבין אבותיהם ולפתוח לעצמם כמו ידוהם פרק חדש בחיים חדשים."

קרוב לחדאי ששלום אש לא ביקר בעיין' חרוד המפולגת לפני היצאת החרגום העברי של סיפור זה. אין ספק שאילו ביקר שם, היה משנה את השקפתו לפחות במקצת.

נוח וינמה. סיפור שני, כשרון לארץ ישראל, נכתב בשנת 1914 בחברון, לאחר שפגש אש את מכרו החתיק, מי שהיה סוחר גדול ביקטרינוסלאב, חורש את שדות העמק, היהודי, נוח, מרעב את עצמו ואת בני ביתו, משכן איתם בחושה ערבית ה' רוסה למחצה, גלחם קשות בשממה, בקדחת — ובאשתו, ינטה, שאינה יכולה להסתגל לתנאים החדשים.

גם הפעם נותן אש הסבר מקורי להת' נהגותו המוזרה של הסוחר העשיר. לדבריו נובע הכל מכישרון מיוחד לארץ-ישראל הטמין בליבו של כל יהודי, אש, אשר הש' תקע בישראל לא מזמן, נתברך, כנראה, רק בחצי' מנה של כישרון מסוג זה. סיפוריו החלוציים, שאינם אלא טיפה בים של נביאים, שליחים, מהפכנים, סרסורים לדבר' צבירה כמוסקה נגב ובתולות קדושות, ניתנו לקורא הישראלי רק כפיצוי על התנכרותו הממושכת של הסופר לעם ולארץ.

חדש וקריא

● **תורת הנאום** (מאת ד"ר יוסף נדבה, הוצאת הדר, 301 עמודים) — מחקר עברי ראשון על אמנות הדברנות, מימי ה' תנ"ך ודמוסתנס ועד ימי צ'רצ'יל. המחבר, מרצה באוניברסיטת תל-אביב, שם את ה' דגש על הצד המעשי של השמעת הקולות המרתקים והמשכנעים, נותן הוראות לשיפור המיבטא, אופן הנעת הידיים, ניהול ישיבות ושידור הרצאות ברדיו. מסוגל להיות לעזר לעורכדין ולח'כים.

● **היינה — משורר סורר ומורה** (מאת אנטונינה ואלנטי', הוצאת עיינות, 303 עמודים) — עלילותיו המוזרות של יהודי שהתנצר, שנא את הנצרות, נאבק על השקפתו המהפכנית ואהב את אשתו ה' פרימיטיבית, אשר לא קראה אף שיר מ' שיריו, בגדה בו בחברת רועיזונות יפי' תואר. בניגוד לביוגרפיות אחרות של משור' ררים, אין ספר זה מכל כמעט כל קטעי שירה.

● **ספורי חסידים** (מאת הרב שלמה יוסף זיו, הוצאת אברהם ציוני, 383 עמודים) — סיפורי פלאות ואימרות חריפות של צדיקים, שנמסרו מדור לדור, הריכוז הגדול ביותר של פולקלור חסידי שיצא לאור אי-פעם. אמנם עורך הקובץ מזהיר מפני אמונה יתירה בסיפורי ניסים, אבל אין כל איסור ליהנות מהם.

כוינו
וכיו!

ח

ס

כ

ו

ו

פ

ר

ס

בנק א"י
לדיסקונט
בע"מ

כשהגיעו לבית, סקדו החוקרים על מוסמאפה לנצול את הנצל. אבל כל